

Lokalförsörjningsplan 2020 – 2030

Huddinge pastorat

2020-10-19



Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Förord.....	4
Inledning och bakgrund	5
Bakgrund	5
Lokalförsörjningsplan för Huddinge pastorat	5
Barnkonsekvensanalys (BKA)	7
Mål, inriktningar och planeringsförutsättningar	9
Mål enligt församlingsinstruktionen	9
Generella inriktningar enligt verksamhetsplan	10
Begravningsverksamhetens vision och målsättningar.....	11
Kyrkobyggnadernas särställning	11
Kyrkofullmäktiges mål med lokalförsörjningen.....	12
Arbete med miljö och hållbar utveckling.....	13
Omvärldsbeskrivning	13
Covid-19.....	13
Övergripande och nationella omvärldsfaktorer	13
Omvärldsfaktorer Svenska kyrkan i Stockholm	15
Omvärldsfaktorer i Huddinge kommun.....	16
Sammanfattning och observationer.....	20
Verksamhetens utveckling samt behov av mark, byggnader och anläggningar	23
Medlemsutveckling.....	23
Huddinge pastorat	25
Bestånd av mark, byggnader och anläggningar	34
Pastoratets fastighetsbestånd.....	34
Församlingsverksamheten	36
Fastighetskostnader och intäkter	38
Nyttjandegrad vardag och helg.....	40
Genomförande	40
Huddinge församling	40
Sankt Mikael's församling.....	42
Trångsund-Skogås församling.....	43
Flemingsbergs församling.....	44

Begravningsverksamheten, S:t Botvidsgården.....	44
Analys nyttjandegrad	44
Ändamålsenlighet och teknisk status.....	46
Ändamålsenlighet	46
Teknisk status.....	51
Kulturarv och kyrkobyggnader.....	52
Mariakyrkan.....	52
Flemingsbergs kyrka.....	52
Huddinge kyrka	52
Vårby Gårds kyrka	53
Segeltorps kyrka	54
Tacksägelsekyrkan	54
Åtgärdsplan och konsekvensbeskrivning.....	56
Sammanvägd analys	56
Förslag på åtgärder	58
Konsekvensbeskrivning	59
Vidare arbete	60

Förord

I handen håller du Svenska kyrkan i Huddinges lokalförsörjningsplan. En plan som ska underlätta och stödja verksamheten och uppdraget att vara kyrka i Huddinge kommun.

Församlingarna i pastoratet har flera byggnader med många lokaler och kyrkorna ligger centralt i kommundelarna. Här finns mötesplatser för alla åldrar, gudstjänster, körer, trivselträffar, barngrupper och mycket mer. Överlag används våra lokaler väl och de nyttjas i hög grad av vår egen verksamhet men också av andra organisationer och samfund som hyr in sig hos oss regelbundet.

Samverkan sker med flera olika aktörer i samhället. Tro, andlighet och religion är en resurs i många människors liv och därför vill församlingarna synliggöra kyrkans och trons roll i arbete med integration och samexistens.

Vi är stolta över våra kyrkor och lokaler där människor kan mötas. Våra kyrkobyggnader är fulla av historia, men är inga museer. Här firas gudstjänster och andra sammankomster som är viktiga händelser i människors liv. Kyrkobyggnaden väcker känslor. Det är viktigt att den finns där och att den vårdas.

Det är första gången som Huddinge pastorat tar fram en lokalförsörjningsplan. Det har varit ett spännande och givande arbete där vi har fått diskutera och samtala om hur vi ska kunna bidra till en omsorgsfull förvaltning av pastoratets fastigheter de kommande tio åren. Vi vill att det ska ske till lägsta möjliga kostnad och miljöpåverkan över tid men ändå vara ändamålsenliga och optimala för den verksamhet vi vill bedriva.

Pastoratets vision lyder: "Svenska kyrkan i Huddinge pastorat är modig och närvarande, en öppen gemenskap där vi är delaktiga och fördjupas i tro och liv". Visionen vill vi ska vara vägledande när det gäller hur vi använder våra fastigheter och lokaler kopplat till framtidens utmaningar.

Pastoratet står i viktiga vägval framöver när nya områden etableras och verksamheten utvecklas. Pastoratet kommer att behöva arbeta mer effektivt på en rad områden för att prioritera det grundläggande uppdraget att sprida kristen tro och arbeta diakonalt i samhället.

Varje hus har en byggmästare, men den som har byggt allt är Gud.

Hebreerbrevet. Kap 3 vers 4

Gå in genom hans portar med tacksägelse, kom till hans förgårdar med lovsång.

Psaltaren 100:4

Kyrkoherde Torbjörn Strand

Inledning och bakgrund

Denna lokalförsörjningsplan gäller Huddinge pastorat, som omfattar de fyra församlingarna, Huddinge, Sankt Mikael, Flemingsberg och Trångsund-Skogås församling samt en begravningsverksamhet som omfattar kyrkogårdar och begravningsplatser i Huddinge kommun. Lokalförsörjningsplanen fastställdes av kyrkofullmäktige den [2020-11-10] (dnrP-2020-16) och omfattar perioden 2020-2030.

Bakgrund

I november 2016 beslutade Kyrkomötet i Svenska kyrkan att varje pastorat eller församling som inte ingår i ett pastorat ska ha en lokalförsörjningsplan. Lokalförsörjningsplaner bör vara införda i alla församlingar eller pastorat senast 1 januari 2022.

Arbetet och innehållet i lokalförsörjningsplanen styrs av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB). Där anges bland annat att kyrkofullmäktige är den instans som fastställer lokalförsörjningsplanen. Kyrkorådet ska minst vart fjärde år pröva om det ska ske en ändring av Lokalförsörjningsplanen (kyrkoordningen 3 kap. 2 § och 47 kap. 12 §). Närmare bestämmelser finns i Svenska kyrkans bestämmelser om lokalförsörjningsplaner (SvKB 2018:18).

Stockholms stift valde att se Huddinge pastorats arbete med att ta fram av en lokalförsörjningsplan, som ett pilotprojekt. Mot denna bakgrund, och i syfte att stödja pastoratet från start till mål, har Stockholms stift under våren 2020 medverkat i projektet samt även finansierat projektstöd från NIRAS Sweden AB. Avsikten är att planen ska tjäna som ett typexempel för hur en lokalförsörjningsplan kan tas fram och utformas i ett större pastorat. Resultatet av arbetet ska därför även komma andra församlingar och pastorat inom Stockholms stift till del i deras lokalförsörjningsarbete.

Lokalförsörjningsplan för Huddinge pastorat

Lokalförsörjningsplanen för Huddinge pastorat är upprättad i enlighet med kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser. Det betyder att lokalförsörjningsplanen ska innehålla och struktureras på följande sätt:

- Kyrkofullmäktiges mål med lokalförsörjningen
- En beskrivning och bedömning av verksamhetens utveckling
- En samlad redovisning och analys av församlingens innehav och nyttjande av mark, byggnader och anläggningar
- En bedömning av framtida behov av mark, byggnader och anläggningar
- Ett förslag till åtgärdsplan som beskriver och prioriterar åtgärder
- En konsekvensanalys där olika perspektiv analyseras

Planeringsperioden ska vara minst 10 år. Lokalförsörjningsplanen omfattar alla verksamheter och alla byggnader, anläggningar och markobjekt som pastoratet äger, hyr eller arrenderar. De analyser och prognoser som redovisas i planen utgår från utfallet 2019.

Pastoratets projektgrupp har bestått av följande personer:

- Torbjörn Strand – Kyrkoherde och beställare
- Jerker Ekvall – Församlingsherde, bevakar pastoratets olika verksamhetsdelar
- Therese Törnros – Kanslisekreterare, administratör och kontaktperson
- Daniel Friman – Administrativ chef, fastighet och ekonomi mm.

Pastoratets arbetsgrupp har bestått av följande personer:

- Tim Fors – Församlingsadministratör, Huddinge församling
- Ronny Gilderskär – Församlingsadministratör, Sankt Mikael's församling
- Baldur Baldursson – Präst, Flemingsbergs församling
- Nanna Tranströmer – Församlingspedagog, Trångsund-Skogås församling

Pastoratets referensgrupp har bestått av följande personer:

- Per-Magnus Olsson – Kyrkogårdschef
- Stina Svan – Barnkonsekvensanalysgruppen och Flemingsbergs församling
- Ann-Marie Högberg – Kyrkorådet
- Göran Halberg – Kyrkogårdsutskottet
- Cecilia Sundberg – Fastighetsutskottet
- Bo Andersson – Sankt Mikael's församlingsråd
- Hanna Simak – Sankt Mikael's församling
- Britt Björneke – Huddinge församlingsråd
- Margareta Lydén Lökvist – Huddinge församlingsråd
- Johan Berke – Huddinge församling
- Maj Vestin – Trångsund-Skogås församlingsråd
- Thomas Racksäter – Trångsund-Skogås församling
- Elisabeth Norberg – Flemingsbergs församlingsråd.

Följande personer har medverkat vid intervjuer:

- Sankt Mikael's församling
 - Hanna Törling, församlingsherde och Benny Upphagen, församlingsrådsordförande
- Flemingsbergs församling
 - Helena Hedlund, församlingsherde och Barbro Bergstedt, församlingsrådsordförande

- Trångsunds-Skogås församling
 - Jerker Ekvall, församlingsherde och Louise Callenberg, församlingsrådsordförande
- Huddinge församling
 - Birgitta Söderberg, församlingsherde och Margareta Lydén Lökvist församlingsrådsordförande
- Begravningsverksamheten
 - Per-Magnus Olsson, kyrkogårdschef, Daniel Friman, administrativ chef och Göran Hallberg, ordförande kyrkogårdsutskottet.

Pastoratet har fått fördjupat process- och projektstöd genom hela arbetets gång via fastighetsstrateg Michael Yhr, Stockholms stiftskansli samt Viktor Dahlgren och dennes uppdragsmedarbetare på NIRAS Sweden AB.

Detta är pastoratets första lokalförsörjningsplan och ambitionen är att planen ska vara ett redskap som underlättar och stödjer genomförandet av pastoratets vision, uppdrag och kallelse. Innehållet i planen kommer att vidareutvecklas efter hand, likaså rutiner för att uppdatera och revidera planen.

Barnkonsekvensanalys (BKA)

Pastoratets barnkonsekvensanalysgrupp har i sitt remissvar till lokalförsörjningsplan lämnat följande synpunkter.

- Vi ser att dokumentet inte innehåller konkreta förslag och troligtvis just därför inte ännu har tagit hänsyn till barnrättsperspektiv och barnperspektivet i de olika delarna av dokumentet.
- Vi ser det inte som produktivt att i dagsläget utföra Barnkonsekvensanalyser utifrån det befintliga förslaget till Lokalförsörjningsplan, då delarna och förslagen i det aktuella dokumentet behöver komma att konkretiseras så att det finns faktiska och konkreta förslag att göra Barnkonsekvensanalyser på innan Kyrkorådet fattar beslut.
- Barnkonsekvensanalysgruppen vill påminna om att det viktigt att inför kommande beslut utifrån de olika förslagen som finns i dokumentet, eller de förslag på förändringar som kan komma att bli aktuella utifrån sammanställningarna i dokumentet, också görs en barnkonsekvensanalys så att kyrkorådet när de fattar beslut, ges möjligheten att fatta informerade och välgrundade beslut. Detta kan gälla eventuella avyttringar eller uthyrning till andra aktörer av befintliga lokaler, eller införskaffande, eller hyra av nya lokaler i de områden av Huddinge pastorat där det finns byggplaner på nya bostäder och bostadsområden, som antingen redan genomförs eller kommer inom en överskådlig framtid att genomföras.
- Barnkonsekvensanalysgruppen vill också påminna om att det är viktigt med att låta barn och ungdomars röster få höras när det gäller förändringar av befintliga lokaler eller lokaliteter och att det görs Barnkonsekvensanalyser innan beslut av dessa förändringar beslutas i kyrkorådet eller i församlingsrådet. Det kan gälla utformning av befintliga lokaler, uthyrning av lokaler till andra aktörer eller byggplaner på

befintlig tomtmark som kan påverka barn och ungdomars behov och verksamheter. Det kan även gälla att man vid eventuella ombyggnationer och lokalanpassningar ges möjlighet att bli informerade och få ge synpunkter, både inför planer vid ombyggnationer såväl som vad som händer med barn och ungdomsgrupper som berörs av förändringarna under själva ombyggnaden.



Mål, inriktningar och planeringsförutsättningar

Här följer en sammanfattning av de mål och förutsättningar som ligger till grund för upprättandet av lokalförsörjningsplanen, inklusive en redogörelse för kyrkofullmäktiges mål för lokalförsörjningen.

Mål enligt församlingsinstruktionen

Enligt Svenska kyrkans bestämmelser ska lokalförsörjningsplanen relatera till församlingsinstruktionen. Det betyder att lokalförsörjningsplanen ska bidra till att församlingarna kan utföra sitt uppdrag och sin kallelse i lokaler som är ändamålsenliga med en långsiktig hållbar resursanvändning.

Församlingarnas vision

Svenska kyrkan i Huddinge pastorat är modig och närvarande, en öppen gemenskap där vi är delaktiga och fördjupas i tro och liv.

I församlingsinstruktionen för Huddinge pastorat beskrivs prioriterade områden som församlingarna arbetar med utifrån följande utvecklingsområden:

Mission

- Arbetet med internationella frågor ska intensifieras där både kunskap och möjligheter till engagemang uppmuntras för alla åldrar.
- Pastoratet ska ta fram former för möten och kontakter med nya invånare

Gudstjänst

- Pastoratet ska fortsätta utveckla och hitta former för andakts – och gudstjänstlivet, vardag som helgdag, där barnets delaktighet, behov och uttrycksformer får plats.

Undervisning

- Pastoratet ska hitta former för att utveckla mötesplatser för teologiska och livsnära samtal och ge utrymmen för nya uttrycksformer.
- Pastoratet ska ta vara på de ideella medarbetarnas engagemang och se till att fler får vara med och utveckla verksamheten.

Diakoni

- Diakonin i pastoratet ska utvecklas, vara väl förankrat inåt och synliggöras utåt. Möjligheten till själavård ska tydliggöras.

Samverkan och kommunikation

- Pastoratets församlingar ska utveckla sina relationer med medlemmar, föreningar och andra trossamfund.

Generella inriktningar enligt verksamhetsplan

Pastoratets generella inriktningar för år 2020 är följande enligt

Verksamhetsplan 2020 Huddinge pastorat:

- Fastighetsutskottet ska fortsätta att arbeta med att säkerställa och prioritera underhållet av fastigheterna. Fortsatt installation av solceller undersöks.
- En lokalförsörjningsplan ska tas fram och vara färdig senast till årsskiftet 2021/2022.
- Medel för inventarier har inkluderats i enheternas budget. I investeringsbudgeten för åren 2020-2023 avsattes 500 000 kronor för år 2020 för de större behov som identifierats i möbler och kyrkliga textilier.
- En större samverkan mellan församlingarna gynnar en lärande organisation och minskar sårbarheten.
- Miljödiplomeringsarbetet fortsätter med inriktning mot att uppnå fas 3 år 2020.
- Diakoni: arbetet med att göra Prästgården till ett diakonalt center och en resurs för församlingar i pastoratet ska fortsätta. Huddinge församling står för "värdskap" och samordning.
- Undervisning: Konfirmationsundervisningen fortsätter att utveckla samordning, så att det attraherar så många som möjligt. Prisvärda läger som knyter an till undervisningens syfte är en del i detta. från 2020 kommer inga konfirmationsresor att göras med flyg. För att nå fler vuxna med teologiska samtal kan en satsning på konfirmationsföräldrar prövas. Möjlighet till vuxendop kan lyftas fram.
- Kommunikation: dopprojektet som pågick under åren 2017-2018 är avslutat och arbetssättet är nu inlemmat i den löpande verksamheten. Arbetet med att utveckla rutiner och förhållningssätt kring dopet fortsätter också under år 2020 för att fler föräldrar ska vilja ta vara på möjligheten att döpa sina barn.
- Ett projekt inriktat på att skapa kontakt med nyinflyttade ska fortsätta.
- Påbörja planering för att kunna uppföra seniorbostäder på prästgårdsmarken.

Begravningsverksamhetens vision och målsättningar

Begravningsverksamhetens vision

Kyrkogårdsförvaltningen i Huddinge ger en god service med hög kvalitet och tillgänglighet för anhöriga och besökare.

Kyrkogårdarna är vackra och välskötta och har ett bevarat kulturarv. Miljöerna är rogivande och skapar värddiga vilorum för de gravsatta.

Verksamheten förbättras ständigt och följer med utvecklingen i tiden.

Verksamheten har en god och hållbar arbetsmiljö och bedriver ett aktivt arbete för en minskad negativ miljöpåverkan.

Begravningsverksamhetens mål

Nedan följer ett urval av begravningsverksamhetens målsättningar enligt *Riktlinjer för begravningsverksamheten inom Huddinge pastorat*.

- Våra kyrkogårdar är vackra, säkra och tillgängliga för besökare
- Vi har tillräckligt många gravplatser inom pastoratet
- Vi har ett bevarat och synligt kulturarv på våra kyrkogårdar
- Vi har en hög driftssäkerhet och energieffektiv drift i krematoriet
- Vi följer underhållsplanen för våra fastigheter
- Vi har effektiva arbetssätt och en ekonomisk verksamhet
- Vi har en säker arbetsmiljö och säkra arbetssätt
- Begravningsverksamheten har en minskad negativ påverkan på miljön

Kyrkobyggnadernas särställning

Enligt Svenska kyrkans bestämmelser ska kyrkobyggnadernas särställning beaktas i lokalförsörjningsplaneringen. För skyddade kyrkobyggnader, begravningsplatser och kyrkotomter gäller att de ska vårdas så att deras kulturhistoriska värden inte minskar och deras utseende och karaktär inte förvanskas.

Det kyrkliga kulturarvet - Kyrkobyggnader och kyrkogårdar är fulla av historia och kultur. Kyrkobyggnader är en del av församlingen och landets historia som måste vårdas. Likaså är kyrkogården ett öppet arkiv dit alla har tillträde och där det finns ett botaniskt, arkitektoniskt, religiöst och etnologiskt arv.

Kyrkofullmäktiges mål med lokalförsörjningen

Bakgrund

Pastoratet har idag inga beslutade specifika övergripande mål som berör lokalförsörjningsplaneringen. Efter samråd med kyrkorådet 2020-02-11 fick projektgruppen i uppdrag att fram förslag på formuleringar utifrån framtagna dokument, beslut och inriktningar som tidigare har behandlats av råd, utskott och fullmäktige inom pastoratet.

Huddinge pastorats viljeinriktning

Vid projektgruppens möte 2020-02-14 fördes ett samtal kring bland annat församlingsinstruktionen och verksamhetsplanens relevans i förhållande till lokalförsörjningsplanen. Vidare diskuterades tidigare inriktningsbeslut som har beslutats i bland annat kyrkorådet. De viljeriktningar som beslutades vid mötet var:

- Att pastoratet arbetar aktivt både nu och framöver med att hitta former för möten med nya invånare och utveckla relationerna till andra föreningar och trossamfund.
- Att pastoratet satsar på att säkerställa och prioritera underhåll. Minska sin energiförbrukning och öka möjligheten till att producera förnybar energi.
- Att utveckla Prästgården som ett diakonalt centrum samt undersöka möjligheten för att kunna uppföra seniorbostäder på prästgårdsmarken.

Vision

Lokalförsörjningen i pastoratet ska bidra till ett optimalt fastighetsbestånd genom omsorgsfull förvaltning av fastigheter, lokaler och ändamålsenliga verksamhetsmiljöer. Det ska ske till lägsta möjliga kostnad och miljöpåverkan över tid.

Inriktningsmål

- Pastoratet ska kunna utföra den grundläggande uppgiften och övriga uppgifter i ändamålsenliga lokaler med en långsiktig hållbar resursanvändning.
- Pastoratet ska bedriva en god förvaltning av fastigheter.
- Pastoratet ska senast år 2030 ha uppnått klimatneutralitet.
- Produkter och material ska ha hög miljöprestanda, lång teknisk livslängd med låga drifts- och underhållskostnader.
- Senast år 2022 ska all använd energi vara förnybar.
- Pastoratet ska samverka med andra aktörer i samhället för att tillgodose församlingens behov av andra lokaler vid sidan om sina egna kyrkobyggnader. Vidare ska pastoratet ställa sina lokaler till förfogande för utlåning och uthyrning.
- Den totala årskostnaden för församlingsverksamheters fastigheter (mark, byggnader och anläggningar) bör i genomsnitt motsvara högst 20 procent av pastoratets kyrkoavgift innan ekonomisk utjämning.
- Pastoratet ska tillse att kyrkobyggnaderna, och den historia de representerar, vårdas och underhålls så att de kulturhistoriska värdena inte minskar eller förvanskas.

Arbete med miljö och hållbar utveckling.

Övergripande mål inom området fastigheter

Huddinge pastorat har låg energiförbrukning i sina byggnader, producerar och använder förnybar energi och ställer tydliga miljökrav vid ny-/om- och tillbyggnationer.

Delmål

- Pastoratets personal och förtroendevalda ska vara medvetna om energianvändningen i byggnader och lokaler.
- Pastoratet ska minska sin energiförbrukning med 4 % inom två år.
- Pastoratet ska installera och använda solenergi
- Pastoratet ska alltid göra en miljökonsekvensanalys vid ny- om och tillbyggnad.

Omvärldsbeskrivning

Omvärldsbeskrivningen redogör för faktorer i omvärlden som förväntas få betydelse för församlingarnas lokalförsörjnings under de kommande tio åren. Omvärldsbeskrivningen baseras underlag framtagen av kommunikatörsteamet i pastoratet.

Covid-19

När vi skriver detta har världen drabbats av Covid-19 och tillvaron har förändrats för många människor, företag och organisationer. Huddinge pastorat följer noga händelseutvecklingen gällande spridningen av Coronaviruset och Folkhälsomyndighetens anvisningar och ansluter oss till de generella rekommendationer som finns. En omställning av verksamheten har skett och det återstår att se hur den påverkar oss som kyrka i Huddinge framöver.

Övergripande och nationella omvärldsfaktorer

För Svenska kyrkan finns det generellt några särskilt påtagliga omvärldsfaktorer som påverkar, inte bara Huddinge pastorat, utan även pastorat och församlingar i hela Sverige. Ur *Omvärldsrapport 2018 från Kyrkokansliet* lyfts några särskilt intressanta iakttagelser fram:

- **En eskalerande klimatkris** vilket samtidigt leder till en ökad medvetenhet och till en rad tekniska och politiska åtgärder som ska främja detta. Inom Svenska kyrkan pågår ett målinriktat arbete med att ställa om verksamheten i en hållbar riktning.
- **Välfärden utmanas** genom växande klyftor, segregation, bostadsbrist och demografis obalans. Svenska kyrkan utgör här en viktig del av civilsamhället.
- **Stort humanitärt behov.** Antalet fördrivna i världen är större än någonsin tidigare och de humanitära behoven är stort. Trots detta minskar globalt sett biståndet. Svenska kyrkans insamlingsverksamhet brottas med problem som minskande insamlade medel och ökande konkurrens från andra insamlingsorganisationer.

- **Den psykiska ohälsan ökar.** Tillgång till de "existentiella resurser" som Svenska kyrkan, men även kultur- och föreningslivet, förvaltar och förnyar är därför av central betydelse för samhällets existentiella hållbarhet. För att människor inte ska förlora tillgången till den existentiella resurs som den kristna traditionen kan bidra till gör Svenska kyrkan särskilda satsningar.
- **Digitaliseringen.** Fördelarna är många: växande kontaktnät, ökad tillgänglighet till information och kulturutbud, mer energisnål teknik. Utmaningar finns också såsom ökande stress, desinformation, näthat, hot mot säkerhet och integritet. Svenska kyrkan kan både dra nytta av digitaliseringen för effektivare resursutnyttjande och spela en viktig roll i det etiska samtalet samt i att erbjuda zoner fria från ständig uppkoppling.
- **Kompetensförsörjning.** För att försäkra sig om att även i fortsättningen kunna fullgöra sin grundläggande uppgift måste Svenska kyrkan säkra den framtida kompetensförsörjningen. För detta krävs bland annat attraktiva arbetsplatser och möjligheter till personlig utveckling och fortbildning.

Svenska kyrkan har fler medlemmar idag i absoluta tal än när Nathan Söderblom vigdes till ärkebiskop 1914. Svenska kyrkan är därmed en stor kyrka med omfattande resurser.

Gudstjänstdeltagandet har minskat med drygt en fjärdedel sedan 2000 till 14,5 miljoner besök under ett år. Det innebär i genomsnitt 2,4 besök per person och år. Invandring har emellertid på många håll i landet bidragit till att vitalisera församlingar. Detta kan visa sig i fler gudstjänstfirare, ökat deltagande i andra delar av verksamheten och i tillströmning av frivilliga.

I *Tro och tillhörighet under förändring – en fråga om generationer?* talas det bland annat om ungas tro och tillhörighet är under förändring. Hur Svenska kyrkans församlingar de kommande åren möter detta är en ödesfråga för framtiden. Unga utgör fortfarande en stor andel av Svenska kyrkans medlemmar. Tre av fyra födda på 90-talet eller senare har haft någon kontakt med Svenska kyrkan under året. Två av tre av dagens 22-åringar är medlemmar i Svenska kyrkan. Men i likhet med många organisationer i de traditionella frikyrkorna så tappar Svenska kyrkan medlemmar, och tappet är särskilt stort bland unga vuxna.

Trots att kyrkliga traditioner fortfarande är levande vid livets stora ögonblick så ser många av dagens unga vuxna möjligen att kyrkan gör nytta i samhället, snarare än att den hjälper dem att tolka och leva sina egna liv.

I *Dopföräldrar – vilka är de och vad har deras bakgrund för betydelse i utvecklingen av antalet dop?* Kan man bland annat läsa om rekryteringen av nya medlemmar vilket för Svenska kyrkan i första hand är genom barndop. Av de barn som föddes under 2015 döptes omkring 47 500 under samma år eller året därpå i Svenska kyrkan. Även om det som brukar kallas för aktiva inträden, det vill säga de som döps eller går med i Svenska kyrkan från tolv års ålder och uppåt, har ökat under senare år utgör barndopen fortfarande det allra största årliga tillskottet av nya medlemmar. De barn som döps i Svenska kyrkan har i regel föräldrar som är medlemmar i kyrkan. De nyfödda barnens anknytning till Svenska kyrkan genom deras föräldrars medlemskap är alltså helt avgörande för chansen att de döps i Svenska kyrkan eller inte.

Den generation medlemmar i Svenska kyrkan som idag befinner sig i början av de åldrar då de flesta får sitt första barn är relativt stor. Förutsättningarna för rekrytering av nya medlemmar är idag annorlunda jämfört med situationen under 1990-talets första hälft då samtliga barn som föddes blev medlemmar om minst en förälder var medlem, oavsett om de döptes eller inte. Det innebär att flertalet av de barn som föddes fram till och med 1995 blev medlemmar.

I *Diakonalt arbete: hur kan och ska vi mäta det?* Kan man läsa att det diakonala arbetet är omfattande och möter ett växande behov. Det handlar bland annat om ensamhet, psykisk ohälsa, ekonomisk utsatthet, människor med svåra trauman, grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Ökad internationell rörlighet, ökade klyftor i samhället och förändringar i välfärden har bidragit till nya utmaningar för diakonin. Samtidigt kan församlingsdiakonin aldrig täcka upp för de brister som finns i samhället. Diakonins uppgift är att vara en röst för och med de utsatta. Detta arbete, och det nätverksbyggande som ofta är en del av att vara röstbärare, fångas inte i den statistik som samlas in, men kan vara en betydande del av arbetet i församlingen.

Diakonin är en mycket viktig dimension av den grundläggande uppgiften, samtidigt som den i likhet med undervisning och mission är svår fångad i statistiken. Det som i dagsläget går att se är att den öppna verksamheten för vuxna, där mycket inrymmer en tydlig diakonal dimension, har ökat med 50 procent det senaste decenniet. Vissa andra typer av diakonal verksamhet är omfattande: cirka 500 000 kontakttillfällen inom församlingsdiakonin, 100 000 besök på sjukhus och institutioner, samt ytterligare 100 000 hembesök under år 2017. Dessutom betalade församlingar och pastorat ut ekonomiskt bidrag till fler än 40 000 hushåll på totalt 67 miljoner kronor under samma år. Inte mindre än 70 procent av pastoraten är involverade i arbetsmarknadssatsningar. Därtill bedrivs verksamhet för EU-migranter, asylsökande, nyanlända, papperslösa och mycket annat.

Omvärldsfaktorer Svenska kyrkan i Stockholm

I *Kyrka idag och imorgon* kan man läsa att trots vår globaliserade värld tenderar vi människor att söka oss till andra som liknar oss själva. Ett större och mer segregerat Stockholm med ökade skillnader mellan stad och land. Stockholm genomgår för närvarande en kraftig befolkningsökning. En stor del av befolkningsökningen är en effekt av att Sverige har en stor global migration. De som flyttar in är oftast i yngre medelåldern och vi kan tydligt se att Stockholm har en kraftig överrepresentation av personer mellan 25–45 år och en lika tydlig underrepresentation av personer över 70 år jämfört med övriga landet. Dock har Stockholmsregionen i likhet med övriga landet en växande andel äldre.

Stockholm växer på andra sätt. Ny infrastruktur både förändrar resmönster och utvidgar Stockholm. För närvarande pågår ett par mycket stora infrastrukturprojekt i länet som integrerar Stockholm än mer med övriga delar av Mälardalen. Bland annat tvärbanan mellan Kungens kurva, Vårby Gård och Flemingsberg.

En allt större utmaning är samtidigt att i stort sett alla äldre organisationer (inklusive de offentliga) märker av ett minskat eller förändrat engagemang. De gamla folkrörelserna tappar i medlemsantal precis som Svenska kyrkan gör. Enligt Stockholmsundersökningen

kan tre av fyra stockholmare tänka sig att göra en ideell insats minst en gång i månaden. Framför allt är det yngre föreningar och föreningar kopplade till enskilda sakfrågor som går framåt snarare än ideologiskt baserade rörelser. En annan fråga som fortfarande väcker engagemang är miljöintresset.

Sverige har under de senaste decennierna präglats allt mer av mångfald, heterogenitet och förväntan om individuellt bemötande. Framför allt i storstäderna har gruppen ersatts av individen som den centrala enheten i samhället. Samtidigt ser vi idag ett nytt värderingsskifte i vardande. Vi ser ett tydligt skifte i värderingar bland unga vuxna idag jämfört med motsvarande åldersgrupper de senaste 25 åren. Dagens unga generation tar avstånd från de postmaterialistiska värderingarna på ett sätt som saknar motsvarighet bland efterkrigstidens ungdomsgenerationer.

Flera "naturliga" mötesplatser har förlorat sin forna glans. Istället är det huvudsakligen kommersiella intressen som skapar arenor för människor att mötas såsom shoppinggallerior, trendiga kaféer, gym och festivaler etc. Men det är viktigt att reflektera över vad denna kommersiella styrning av mötesplatserna faktiskt innebär på sikt. En viktig konsekvens är att det blir en ålders- och livsstilskategorisering av det sociala livet.

Knappt hälften, 49%, av stockholmarna uppger att de inte har någon tro. Men det är endast 23% av stockholmarna som har en spontant negativ reaktion till ordet tro. Resten har en neutral eller positiv reaktion till ordet. Knappt tre av tio stockholmare tänker mycket på de stora frågorna i livet, så som meningen med livet, varför vi finns till eller vad som händer när vi dör. Resten tänker inte särskilt mycket på dessa frågor.

Omvärldsfaktorer i Huddinge kommun

I *Huddinge kommuns översiktsplan 2030* kan man läsa att Huddinge kommun om 11 år har cirka 150 000 – 122 000 boende och man räknar med att bygga cirka 700 bostäder per år. Kommunens vision är att Huddinge ska vara en av de tre mest populära kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i.

I arbetet med att skapa en långsiktig hållbar utveckling kommer kommunen att satsa på att medborgare ska ha nära till affär, arbete, kollektivtrafik, gång och cykelvägar mm. Det ska vara möjligt att bo kvar i området oberoende av livssituation.

Förtätning kommer vara som störst i Flemingsberg, Kungens Kurva och de lokala centrumen: Trångsund, Skogås, Vårby Gård, Masmo/Vårby Haga, Segeltorp, Stuvsta samt prioriterade utbyggnadsområdet Loviseberg och Glömstadalen. Primär tillväxt kommer att ske i Flemingsberg och Kungens Kurva. Exploatering sker i första hand i anslutning till goda infrastruktur- och kollektivtrafiklagen. Studentbostäder planeras framförallt i Flemingsberg men också på andra platser i kommunen.

Det är viktigt med kulturella verksamheter i kommunen men särskilt angeläget i Flemingsberg och Kungens kurva.

Huddinge kommun ska skapa förutsättningar för mellan 13 000 och 25 000 nya arbetstillfällen. Mer tjänsteföretag i Huddinge centrum (mer kontor och bostäder) och Flemingsberg, kunskapsintensivt näringsliv. (service, handel och restauranger). Kungens

kurva är det utvecklingen inom handel och upplevelser som kan driva tillväxten i området. Fem områden: Länna norra, Gräsvreten, Gladö, Flemingsbergs södra och Vårdkasen planeras även på lång sikt kvarstå och utvecklas som renodlade verksamhetsområden och kan rymma industriverksamhet.

Utvecklingsområden

Huddinge har flera förtätnings- och utbyggnadsområden där kommunen planerar och utvecklar nya bostäder och arbetsplatser mer än i andra områden. Tre av dem är Flemingsberg och Kungens kurva samt centrala Huddinge med Huddinge centrum samt Storängen. Flemingsberg och Kungens kurva tillsammans med Skärholmen är regionala stadskärnor i Stockholmsregionen. Deras utveckling hjälper till att skapa stadskvaliteter, stadsliv och mötesplatser utanför centrala Stockholm.



Tre av de större utvecklingsområden i Huddinge pastorat är Flemingsberg och Kungens kurva samt centrala Huddinge med Huddinge centrum och Storängen.

Två stora infrastrukturprojekt som är avgörande för Huddinges utveckling är Spårväg syd och Tvärförbindelse Södertörn.

Flemingsberg

Fram till år 2035 vill Huddinge kommun att det byggs cirka 14 000 nya bostäder och lokaler för ytterligare 20 000 arbetsplatser. De nya bostäderna planeras i Flemingsberg eller i den nya stadsdelen Glömstadalen/Loviseberg. Exakt var de ska ligga och hur många som ska byggas beror på om den nya tåglinjen Spårväg syd byggs eller inte.

Flemingsbergs station har idag cirka 20 000 resenärer per dygn. När Huddinge kommun nått år 2030 kan nya vägar och spårvägar ha gjort Flemingsberg till en knutpunkt för cirka 600 000 resenärer. Därför planerar kommunen ett resecentrum som kan innehålla alla de funktioner som behövs, både som knutpunkt och för att stärka Flemingsberg.

Kungens Kurva

Huddinge kommun arbetar med visionen att Kungens kurva ska utvecklas till en levande stadskärna med en mix av handel, bostäder, service och kultur. Området ska bli mer sammanhållet och tillgängligt för alla. Kommunen planerar för en ny stadsdel med 3 500 lägenheter och service. Ett planprogram för området tas just nu fram. Spårväg syd kommer även att förbättra kollektivtrafik till Kungens kurva.

Centrala Huddinge

Till centrala Huddinge räknar kommunen in Storängen, Huddinge centrum och området kring Kvarnbergsplan. Här finns potential enligt kommunen för minst 5 000 nya bostäder, men även handel och kontor.

Storängen är ett industriområde i nära anslutning till Huddinge centrum. Storängen kommer att omvandlas till en ny stadsdel med minst 3 000 nya bostäder. I bottenvåningarna skapas lokaler för handel och service och i stadsdelen ryms förskolor, skolor och idrottshall. Även gatunätet byggs om och ut och det planeras för torg och parker. Den första etappen är kvarteret Brandstegen med cirka 650 bostäder. Den andra etappen är kvarteren Fabriken och Förrådet där kommunen planerar för cirka 1 500 bostäder.

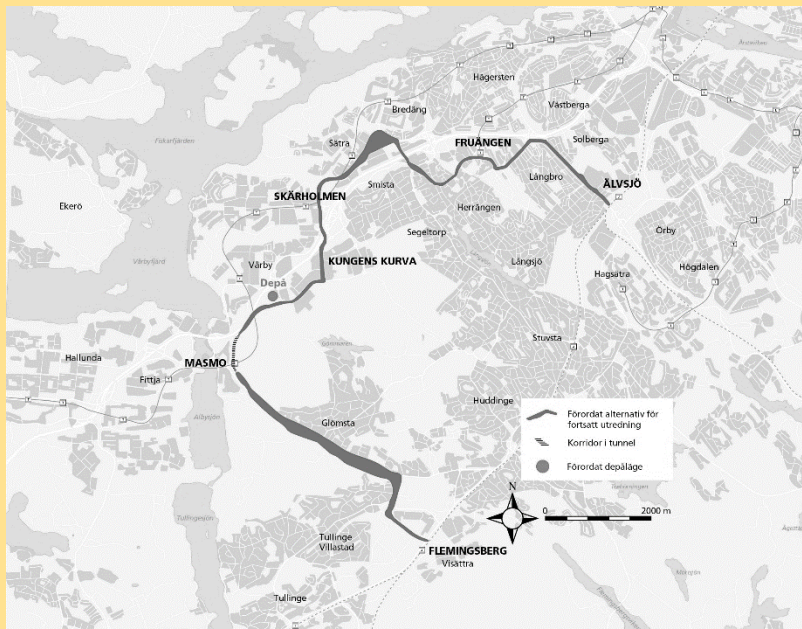
I Huddinge centrum finns potential för minst 2 000 nya bostäder, handel och service. I hörnet Sjödalsvägen och Förrådsvägen har 139 nya bostäder byggts fördelat på två byggnader. I bottenvåningarna finns lokaler för handel och service. Vid Sjödalsbacken planeras för ytterligare cirka 220 bostäder och en förskola. Sjödalsparken planeras bli en ännu tydligare stadspark i anslutning till centrum. En utbyggnad av Tomtbergaskolan är beslutad och kommunen planerar för att bygga en ny skola i Solgård.

För Loviseberg och Glömstadalen har området goda förutsättningar att utvecklas till en ny stadsdel. Området bedöms kunna rymma 3 000- 5 000 nya bostäder, kommunal och kommersiell service och verksamheter. I Glömstadalen anläggs ett lokalt centrum vid planerat hållplatslägen för Spårväg Syd.

Den största ökningen av antal invånare väntas ske i Flemingsberg och Sjödalen. Även Vårby och Kungens Kurva befolkning väntas öka mycket. Den kommundel som förväntas att förändras minst sett till befolkningens storlek är Stuvsta.

Två stora infrastrukturprojekt som är avgörande för Huddinges utveckling är Spårväg syd och Tvärförbindelse Södertörn.

Projektstarten var beräknad till år 2024, men efter förhandlingar mellan Huddinge kommun, Stockholms stad och Region Stockholm är det beslutat att Spårväg syd kommer att tidigareläggas med fyra år. Projektstart för Spårväg syd beräknas till år 2020 och arbetet beräknas ta tio år.

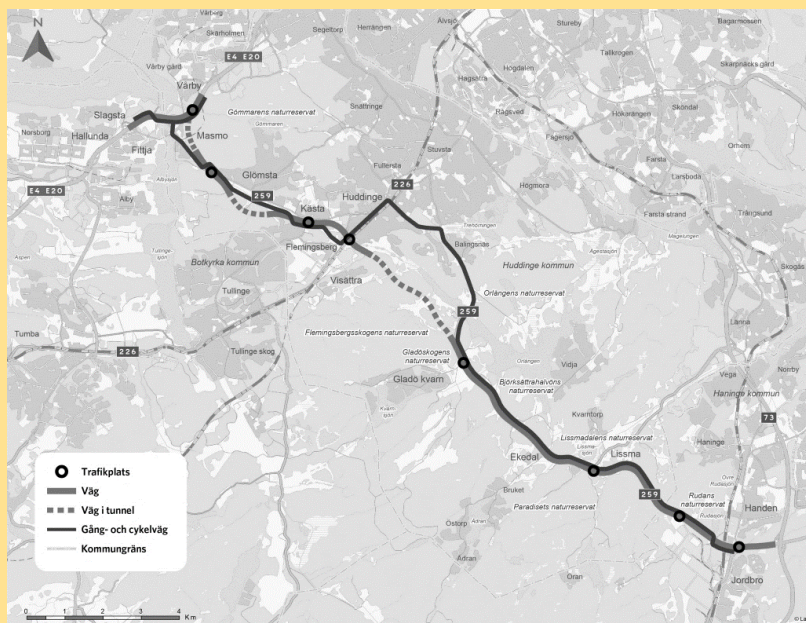


Spårväg syds sträckning ska gå mellan Flemingsberg och Älvsjö i södra Stockholm, via Malmö, Kungens kurva, Skärholmen och Fruängen.

Förutom kraftig expansion av Flemingsberg och Kungens kurva så planerar kommunen för en helt ny stadsdel i Glömstadalen/Loviseberg, förtätning i Malmö och utbyggnad av bostäder i Segeltorp. Längs med sträckningen planeras för cirka 18 500 nya bostäder i Flemingsberg, Malmö, Vårby, Kungens kurva och Segeltorp.

Tvärförbindelsen Södertörn

Tvärförbindelse Södertörn är en ny väg med gång- och cykelbana från E4/E20 vid Kungens kurva till väg 73 vid Haninge centrum. Enligt Trafikverkets tidsplan kan vägen börja byggas tidigast år 2022. Byggtiden uppskattas till åtta år.



Tvärförbindelse Södertörn kommer tillsammans med E4 Förbifart Stockholm att binda samman de södra och norra delarna av länet och skapa nya möjligheter för boende, pendling och näringsliv. Vägen kommer att gå i tunnel genom Masmoberget, i del av Glömsdalen och under Flemingsbergsskogen (se streckad linje i kartan).

Sammanfattning och observationer

Sammanfattningsvis råder det i Huddinge pastorat en stor expansion sett till både nya bostäder och infrastruktur. Om alla planerade byggplaner realiserats kommer nya stadsdelar att byggas, människors rörelsemönster att förändras och nya mötespunkter skapas. Spårväg Syd är avgörande för flera av bostadsprojekt, här behöver en bevakning ske för att följa utvecklingen för när olika projekt kommer igång samt framtida hållplatser.

Frågor som bör ställas är exempelvis:

- Vilka områden blir naturliga mötesplatser?
- Hur vill pastoratet följa upp och ta ställning till hur närvaron ska se ut i de nya områdena?
- Vilka åldersgrupper vill man nå?

Det är viktigt för pastoratet att undersöka vilka platser församlingen bör finnas på och vilken verksamhet som ska bedrivas i framtiden.

Pastoratets verksamhet idag

Pastoratet finns på olika platser i samhället och samverkar med förskolor och skolor, sjukhus och vårdcentraler, kriminalvården och inom äldreomsorgen. Församlingarna arbetar också med religionsdialog och vårdar och värnar miljö och hållbarhet.

Pastoratets utmaningar och möjligheter

Församlingarna i pastoratet utmanas av Huddinge kommuns stora socioekonomiska skillnader mellan områden och den mångfald som befolkningen utgör. Vidare beräknas medlemsantalet minska framöver samtidigt som ökningstakten på kostnaderna bedöms bli betydligt högre än intäkterna från kyrkoavgiften. Dock har pastoratet bra möjligheter till goda verksamheter. Det är ett stort pastorat med många medlemmar och det finns ideella i olika åldrar. I församlingarna med lägre andel medlemmar är verksamheten ändå mycket livaktig och engagemanget stort. Pastoratet samverkar med myndigheter och andra aktörer, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Utvecklingsområden framöver

Församlingarna i Huddinge arbetar med prioriterade områden utifrån pastoratets utvecklingsområden. De utvecklingsområden som har tagits fram är vägledande de kommande fyra åren och berör mission, gudstjänst, undervisning, diakoni samt samverkan och kommunikation. De områden som nämns här beräknas påverka arbetet med lokalförsörjningsplanen.

- Pastoratet ska ta fram former för möten och kontakter med nya invånare.
- Pastoratets församlingar ska utveckla sina relationer med medlemmar, föreningar och andra trossamfund.
- Pastoratet ska hitta former för att utveckla mötesplatser för teologiska och livsnära samtal och ge utrymme för nya uttrycksformer.

Övriga verksamhet

I samband med verksamhets- och budgetprocessen varje år tar pastoratet fram en verksamhetsplan med alla enheters prioriterade områden. Inför år 2020 kan följande nämnas som kan påverka arbetet med lokalförsörjningsplanen (detta är ett axplock från verksamhetsplan 2020).

- Flemingsbergs församling vill synas, närvara och delta i den utvecklingen som sker i närområdet. Bidra med mötesplatser för människor och vara kyrka i ett ny-gammalt område.
- Huddinge församling vill tillsammans med andra i pastoratet fylla Prästgården med diakoni och idealitet.
- Trångsund-Skogås församling vill bli mer synliga i Länna och Trångsund med ökad samverkan med föreningsliv och skola samt etablera kontakter med muslimska föreningen i Skogås.
- Sankt Mikael's församling vill öka sin närvaro i närsamhället. I Segeltorp vill församlingen upprätta en ny kontakt med scoutföreningen som hyr kyrkans lokaler för att se hur man kan arbeta gemensamt för de barn och unga som redan finns i våra lokaler.

- Inom kyrkogårdsverksamheten vill man anlägga ett nytt muslimskt kvarter på S:t Botvid.
- Inom kyrkoförvaltningen och fastighetsverksamheten vill man fortsätta installera solceller.



Verksamhetens utveckling samt behov av mark, byggnader och anläggningar

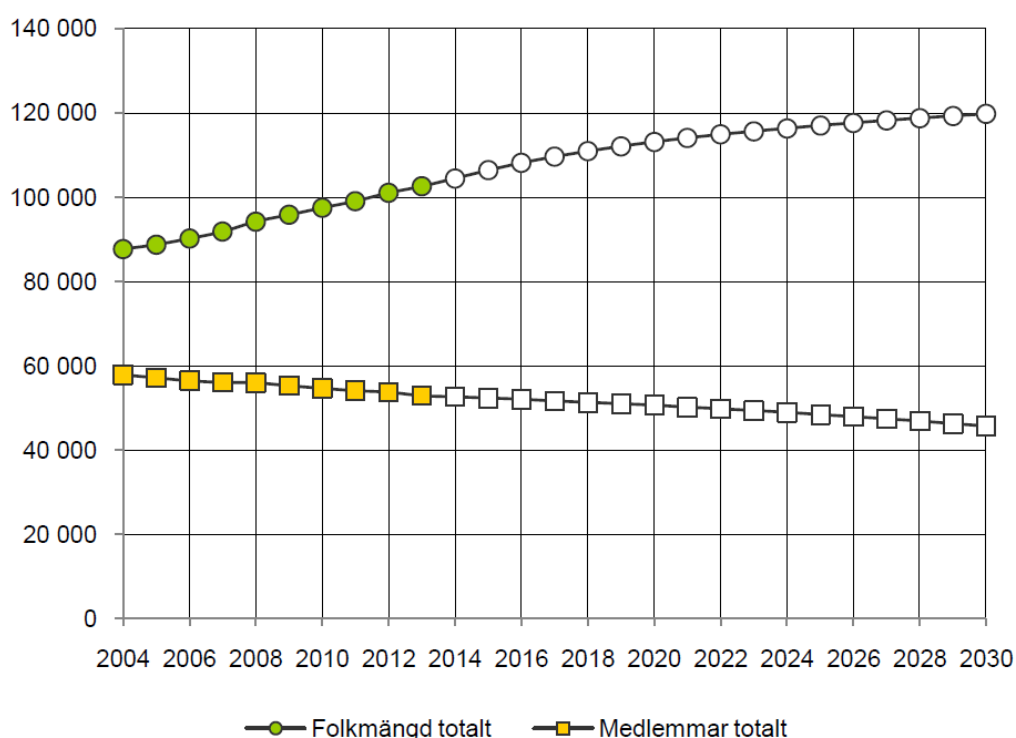
Här sammanfattas nuvarande verksamheter samt eventuella planerade verksamhetsförändringar som bedöms påverka behovet av mark, byggnader och anläggningar under perioden 2020-2030. Faktorer som påverkar verksamhetens utveckling är till exempel medlemsutvecklingen och den ekonomiska utvecklingen.

Medlemsutveckling

Befolkningsantalet i pastoratet har mellan åren 2013 – 2019 ökat med ca 10 000 personer. Under samma tid har antalet medlemmar minskat med ca 5 000 personer. Detta innebär att tillhörigheten i kyrkan har minskat från ca 52 procent till ca 43 procent.

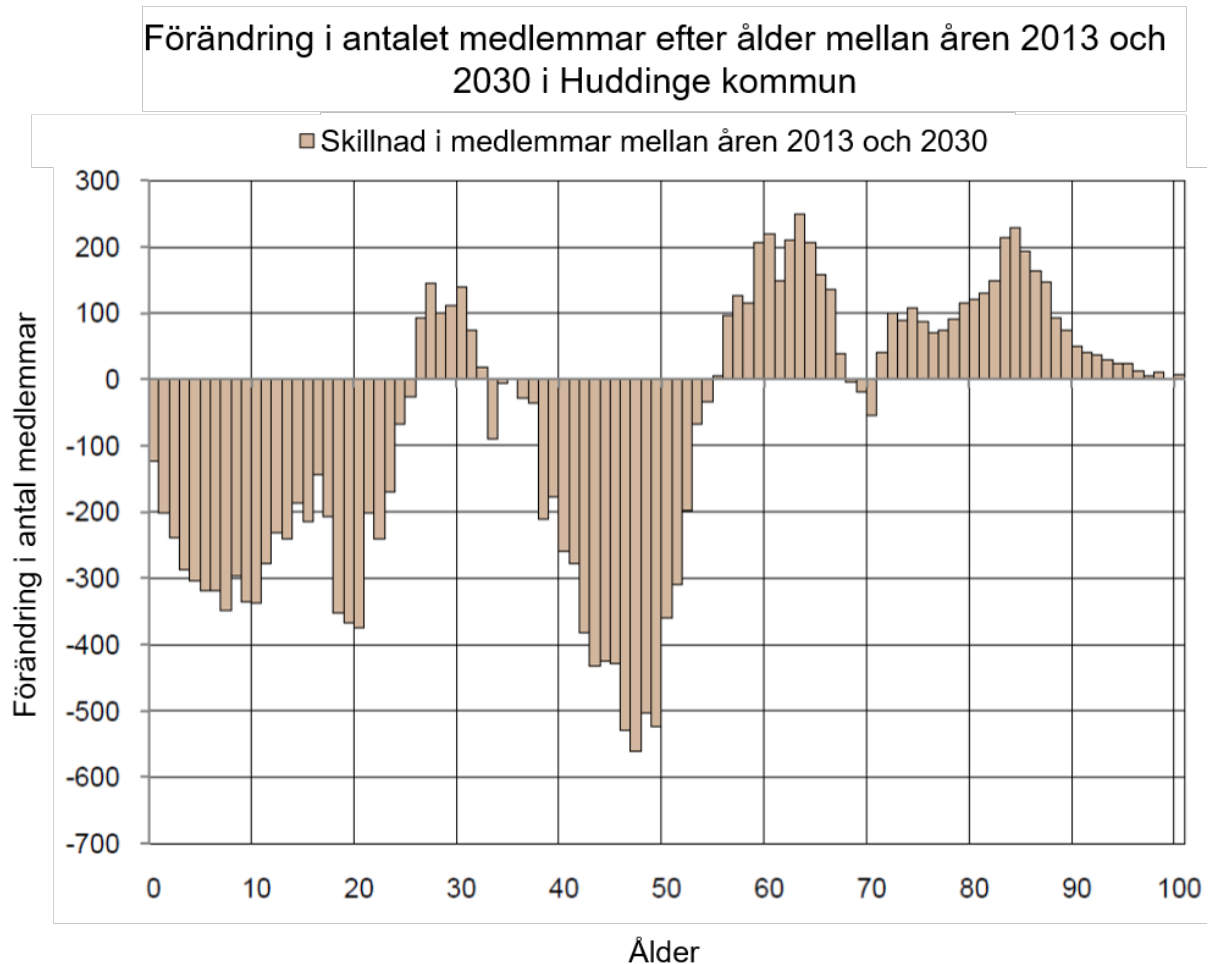
Enligt den medlemsprognos som togs fram år 2013 bedömdes antalet invånare i kommunen öka från 102 557 invånare till 119 736 invånare år 2030. Under samma period bedömdes pastoratets medlemmar minska från 52 870 medlemmar år 2013 till 45 653 medlemmar år 2030.

FOLKMÄNGD OCH ANTAL MEDLEMMAR I HUDDINGE KOMMUN 2004-2030



Genom att tillämpa samma utvecklingstakt som tillämpas i prognosen från 2013 på fastställda siffror 2018 skulle medlemsantalet år 2030 istället uppgå ca 44 400 medlemmar vilket är ca 1 250 färre medlemmar jämfört med den ursprungliga prognosen.

Enligt prognosen bedöms även antalet medlemmar i åldern 55 år och uppåt att öka medan man ser en minskning i de flesta yngre åldersgrupperna. Detta indikerar att Huddinge pastorat går mot en allt äldre medlemsstruktur som i sin tur leder till att det kyrkoavgiftsgrundande underlaget per medlem minskar.



Figuren visar förändringen i respektive åldersgrupp mellan år 2013 och år 2030. Exempelvis visar prognosen att antalet medlemmar som är 40 år gamla förväntas vara ca 250 färre år 2030 jämfört med 2013. Generellt sett kan sägas att i de flesta åldersgrupper under 55 förväntas antalet medlemmar minska medan man ser en ökning i nästan alla åldersgrupper äldre än 55 år.

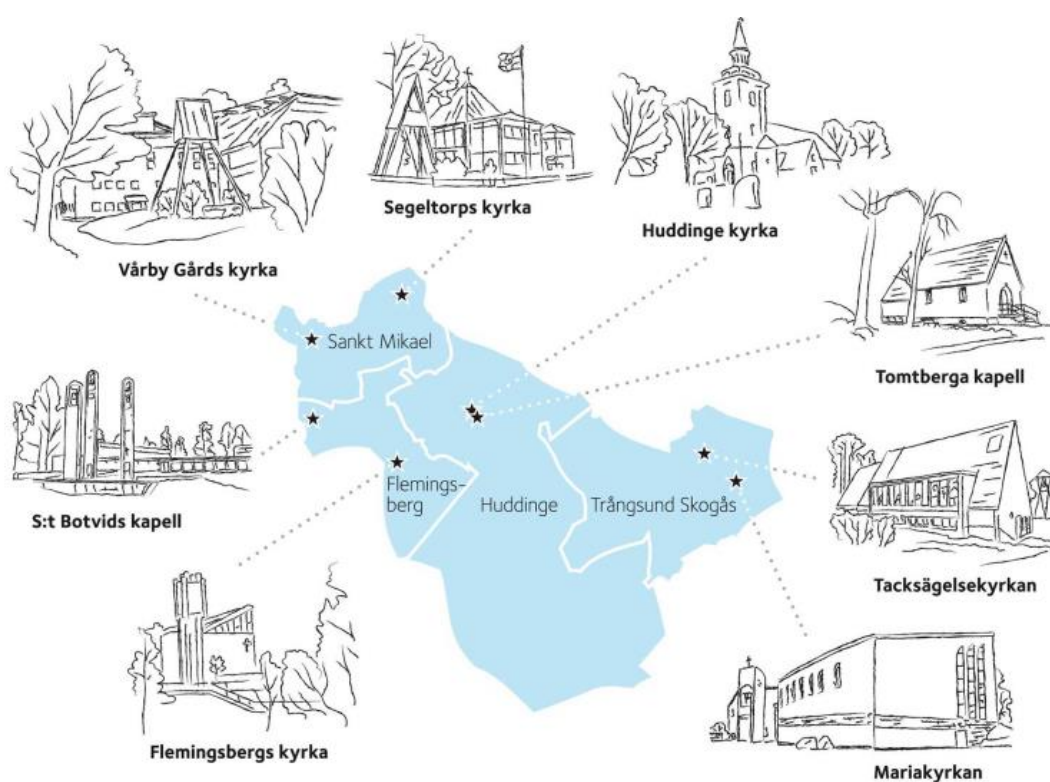
Huddinge pastorat

Huddinge pastorat sammanfaller geografiskt med Huddinge kommun och omfattar Sankt Mikael's församling, Flemingsbergs församling, Huddinge församling och Trångsund Skogås församling. De fyra församlingarna i Huddinge bildade 1 januari 2014 ett pastorat efter att tidigare ha varit en samfällighet.

Till församlingarnas förfogande finns kyrkoförvaltningen som arbetar med fastighet, ekonomi och lön, administration, information, IT och växel/reception.

Kyrkogårdsförvaltningen sköter de fyra kyrkogårdarna och begravningsverksamheten för samtliga Huddingebor.

Bild 1. Karta över Huddinge pastorat, församlingar och kyrkor.



Huddinge församling har ett levande musik – och gudstjänstliv och många mötesplatser för gemenskap och inre växande för alla åldrar. Dop och begravningar samlar flera hundra människor varje vecka.

Huddinge församling har cirka 44 300 invånare. Vid utgången av 2019 uppgick antalet medlemmar till ca 24 700 vilket motsvarar en kyrkotillhörighet på 56 procent. Församlingen består av kommundelarna Sjödalén, Fullersta, Stuvsta, Snättringe och Gladö-Lissma.



Lokaler

I församlingen finns fem byggnader som används i församlingsverksamheten. Huddinge kyrka, Huddinge prästgård, Klockargården, Kyrkskolan, Tomtberga kapell och Lissmastugan.

Huddinge kyrka

Kyrkan och dess kyrkorum används frekvent i församlingens verksamhet och är i stort sett fullbokad hela veckorna. Kyrkan används framförallt till gudstjänster, kyrkliga handlingar och musikverksamhet.

Kyrkobyggnaden fungerar överlag bra för verksamheten, dock är ljusförhållandena bristfälliga. Samlingsrummet som ligger intill kyrkorummet är dock förhållandevis litet och är inte optimalt för samlingar efter gudstjänst som tex. kyrkkaffe. Kyrkans vapenhus är inrett till barnrum.

Prästgården

Byggnaden är en del av Huddinges historia och bär på så sätt stora kulturvärden. Sedan år 2018 används byggnaden för pastoratets diakonala verksamhet. Mestadels är det Huddinge församling som använder lokalerna för det diakonala ändamålet.

Byggnaden passar bra för ändamålet. Vissa brister finns avseende tillgänglighet då byggnaden saknar hiss vilket begränsar den möjliga användningen av byggnadens övre plan. Köket är inte renoverat och är därför inte anpassat för matlagning till grupper.

Kyrkskolan

I kyrkskolan finns både konferenslokal (skolrum), kontorsrum och musik- samt grupprum.

Byggnaden fungerar överlag bra för verksamheterna som bedrivs där. Skollokalen används ofta vid presentationer då den har bra teknikutrustning. Ventilationen i denna lokal är dock bristfällig om det blir många deltagare.

Klockargården

Klockargården inrymmer flera verksamheter som spänner över ett stort spektrum, både pastoratsövergripande och för Huddinge församlings verksamhet. Här finns bland annat, barn- och ungdomslokaler, församlingssalar, konferensrum och grupprum. På bottenvåningen saknas handikaptoalett.

Byggnaden har ett högt nyttjande och det kommer många förfrågningar från externa aktörer om att få hyra lokalerna.

Lokalerna fungerar överlag bra för den verksamhet som bedrivs. Brister som påtalats är bland annat avsaknaden av hiss och öppet trapphus mellan våningsplanen som gör att verksamheterna isoleras något och begränsar möjligheterna till möten över generationsgränser då verksamheterna sker på olika våningsplan.

Utveckling och utmaningar

Inom församlingens område finns i högre grad en befolkning av socioekonomisk medelklass jämfört med flera andra områden inom pastoratet. Den största utmaningen församlingen ser är sekulariseringen i samhället och svårigheter att fördjupa människors tro och anknytning till kyrkan.

Församlingen har inga konkreta planer på förändringar i verksamheten som kommer påverka behovet av lokaler. En prioritering i verksamheten framöver är att försöka öka efterfrågan på dop. Församlingen vill även öka användandet av ideella krafter.

Även om det byggs mycket inom församlingens område ser man inget behov av nya lokaliseringar utan vill fokusera på en bra verksamhet i de lokaler man har idag vilka ligger centralt i området.

Tomten vid prästgården. Det finns tankar på att undersöka möjligheten och påbörja planering för att kunna uppföra seniorbostäder på prästgårdsmarken. Det saknas dock konkretiserade planer för hur detta skulle kunna gå till.

Trångsund Skogås församling

Trångsund Skogås församling präglas av mångfald och Mariakyrkan är en naturlig mötesplats mitt i Skogås centrum. Församlingen har en stark diakonal inriktning och ett rikt och växande musik- och gudstjänstliv. Tacksägelsekyrkan ligger naturskönt, i anslutning till en begravningsplats.

Trångsund Skogås församling med cirka 25 600 invånare. Vid utgången av år 2019 uppgick antalet medlemmar till ca 11 100 vilket motsvarar en kyrkotillhörighet på 43 procent. Församlingen består av kommundelarna Trångsund, Skogås, Länna, Vidja-Ågesta och Högmora.



Lokaler

I församlingen finns två byggnader, Tacksägelsekyrkan och Mariakyrkan. Församlingen har även ett särskilt uppdrag i pastoratet för häktesverksamheten Beateberg med lånade lokaler.

Tacksägelsekyrkan

Merparten av alla dop, vigslar och begravningar i församlingen sker i Tacksägelsekyrkan. Minnesstund och dopkalas hålls regelbundet i församlingssalen. Under semesterveckorna på sommaren hålls mässor och musikkvällar här samt ytterligare ett antal gudstjänster i samband med de stora högtiderna. Det finns även ett antal externa aktörer som hyr in sig i kyrkan, bland annat två olika kristna gemenskaper som firar sin gudstjänst i kyrkan.

Byggnaden som är från 50-talet har ett eftersatt underhåll. Församlingssalen och köksdelen är slitna. Kyrkan är uppskattad även för den omkringliggande trädgården och begravningsplatsen. Ur verksamhetsperspektiv har den begränsningar då lokalerna är relativt små.

Mariakyrkan

Mariakyrkan är huvudkyrka i församlingen avseende gudstjänstverksamheten. I kyrkan finns även en populär café- och lunchverksamhet. Mycket av verksamheten fokuserar annars på barn- och familj men finns även ungdomsverksamhet och verksamhet riktad mot vuxna och äldre.

Kyrkorummet är ett stort, ljust och luftigt och rymmer många deltagare. I en del av rummet finns det lilla Mariakapellet. Kyrkobyggnaden är stor och består av många olika samlingslokaler.

Utveckling och utmaningar

Församlingen ser optimistiskt på framtiden och en växande verksamhet. Församlingen vill fortsatt ha fokus på barn- och familjeverksamhet och kunna bredda denna framåt. Församlingen har prioriterat att få en växande barn- och ungdomsverksamhet de senaste åren, något man vill förvalta framåt.

Något församlingen vill satsa på är att öka det teologiska samtalet och tillgängliggöra detta i samhället. Visionen är att Mariakyrkan ska kunna vara en mötesplats mitt i orten även för dem som saknar tidigare kontakt med kyrkan.

En utmaning församlingen ser är hur man ska vara relevanta i en föränderlig framtid vilket ses som en knäckfråga för verksamhetens framtid.

Inom församlingens geografiska område ser man ökning av bostäder i Lännaområdet där församlingen idag saknar lokaler. Församlingen har en önskan om att på något sätt finnas närvarande i område framöver. På vilket sätt och vilka förutsättningar som finns för en sådan etablering saknas idag, men församlingen har tillsatt en arbetsgrupp av boende i området. Arbetsgruppen ska kunna konkretisera dessa planer och föra dialog med de byggherrar som utvecklar området.

I Sankt Mikaels församling finns två kyrkor. Vårby Gårds kyrka och Segeltorps kyrka, I Vårby verkar församlingen i en mångkulturell miljö, där söndagens mässa har en given plats i många människors liv. Den diakonala omsorgen genomsyrar verksamheten. I Segeltorp ligger tyngdpunkten på barn, familj, unga och kultur där det ideella engagemanget ges stort utrymme.



Sankt Mikaels församling med cirka 23 900 invånare. Vid utgången av år 2019 uppgick antalet medlemmar till ca 8 100 vilket motsvarar en kyrkotillhörighet på 34 procent.

Församlingarna består av kommundelarna Segeltorp, Kungens kurva och Vårby.

Lokaler

Församlingen har två byggnader för församlingsverksamheten, Segeltorps kyrka och Vårby Gårds kyrka.

Vårby Gårds kyrka

Vårby Gårds kyrka är huvudkyrka i församlingen. Gudstjänsterna här är välbesökta och har en mångkulturell prägel och många av besökarna är inte kyrkotillhöriga. Den övriga verksamheten har en tonvikt på diakoni och man har en tydlig integrationsfrämjande målsättning i verksamheten. Det finns också ett stort arbete riktat till barn och ungdomar och i kyrkan finns flera barnverksamheter, både egna och ihop med fältsekreterare. Kyrkan hyrs även ut till externa aktörer.

Byggnaden består av två delar. Längst inne på tomten ligger kyrkan och närmast vägen mot Vårby Gårds centrum finns församlingshuset i sex plan. Byggnadens utformning är inte optimal ur verksamhetsperspektiv. Utformningen gör att möjligheterna till öppen verksamhet minskar då det påverkar arbetsmiljön i personallokalerna. Utformningen gör även att verksamheterna som bedrivs i lokalerna blir isolerade från varandra och det är svårt att få synergier mellan verksamheterna. Ibland kan detta dock vara en fördel då verksamheter kan bedrivas parallellt utan att de stör varandra. Det bedöms svårt att genomföra åtgärder i lokalerna för att avhjälpa dessa brister då byggnaden är K-märkt vilket minskar handlingsfriheten. Byggnaden har även ett eftersatt underhåll

Segeltorps kyrka

Segeltorps kyrka används frekvent i församlingens löpande verksamhet och man har ett fokus på barn- och ungdomsverksamhet. I kyrkan har församlingen en egen öppen förskola men inrymmer även en öppen förskola som drivs av kommunen.

Kyrkobyggnaden med kyrkorummet och dess verksamhetslokaler ligger mitt i ett villaområde. Lokalerna fungerar överlag bra för verksamheten och möjliggör att man kan ha parallella verksamheter som får synergieffekter från varandra. Lokalerna är mycket bra för dop och begravningar då den har bra utformning och samband till kök. En brist som påtalats är dock att byggnaden ligger anonymt och att skyltningen är bristfällig vilket minskar förutsättningarna för spontana besök till kyrkan.

Utveckling och utmaningar

Församlingen ser en stor utmaning i att skapa en gemensam församlingsidentitet då de socioekonomiska förutsättningarna i församlingens två områden är mycket olika. I Vårby Gård är de diakonala behoven tydliga. Församlingen har försökt möta dessa behov genom enskilda samtal, måltidsgemenskap och till viss del ekonomiskt stöd. Tillsammans med socialtjänsten arbetar församlingen också förebyggande genom att erbjuda goda vuxenkontakter och en mötesplats efter skoltid. Trots stora utmaningar präglas Vårby Gård av stor värme, engagemang och gemenskap.

Segeltorp är ett villaområde med goda socioekonomiska förutsättningar. Trots det finns stora utmaningar i att vara kyrka. Sekulariseringen är tydlig och diakonin handlar mer om att nå människor som lever i ensamhet. Barn- och familjeverksamheten är stor och levande i kyrkan och församlingen har ett gott samarbete med förskolor och skolor. Det finns också goda kontakter och samarbeten med Segeltorps kulturförening och PRO.

Församlingen önskar överlag att öka tillgängligheten i Vårbygårds kyrka och Segeltorps kyrka för andra föreningar och organisationer

Flemingsbergs församling

I en expansiv kommun del med människor från hela världen vill Flemingsbergs församling vara som ett Vår(l)dshus. Församlingen vill vara vänd utåt, delta i den utveckling som sker och aktivt bidra.



Flemingsbergs församling, med cirka 18 800 invånare. Vid utgången av 2019 uppgick antalet medlemmar till ca 4 000 vilket motsvarar en kyrkotillhörighet på 22 procent. Församlingen omfattar kommundelarna Flemingsberg (Visättra, Grantorp och Kästa), Loviseberg och Glömsta.

Lokaler

Flemingsbergs kyrka består av kyrkorum samt angränsande verksamhetslokaler på flera våningar. Kyrkan är belägen vid Flemingsbergs centrum mitt emot Karolinska sjukhuset, Huddinge. Församlingen har ett särskilt uppdrag i pastoratet för sjukhuskyrkan på Karolinska sjukhuset i Huddinge samt häktesverksamhet med lånade lokaler.

I Flemingsbergs kyrka bedriver församlingen flera olika verksamheter med en diakonal prägel, te.x. samverkan med Stockholms stadsmission och Stockholms katolska stift i verksamheten Källan. Källan ger råd och stöd och använder lokal i Flemingsbergs kyrka. Församlingen har fasta grupper som träffas regelbundet men också en stor öppen verksamhet. Byggnaden hyrs även ut stadigvarande till externa aktörer, bland annat en uthyrning av ett helt våningsplan till kommunen som genererar betydande årliga intäkter.

Lokalerna i byggnaderna är i behov av underhåll, vilket genomförs succesivt.

Utveckling och utmaningar

Församlingens område präglas av mångkultur och fler olika religioner.

Flemingsberg står dock inför stora utvecklingar framöver, framförallt i Flemingsbergsdalen. Enligt planerna för området kommer det att skapa stora flöden av människor som rör sig bland annat mellan Flemingsbergs centrum och Flemingsbergsdalen. I Flemingsberg finns 18 000 studenter och sex akademier. Med hänsyn till denna utveckling önskar församlingen att etablera en närvaro i detta område. Hur församlingen vill etablera sig och vilken verksamhet som ska finnas där är inte konkretiserat.

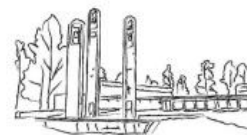
Församlingen behöver även fundera på vilka effekter utvecklingen får för Flemingsbergs centrum, där kyrkan ligger.. Om allt fler verksamheter flyttar från centrumet till Flemingsbergsdalen kan behovet av en levande församlingsverksamhet öka i det nya området.

För att kunna göra denna satsning behöver pastoratet hitta en lösning för att ekonomiskt kunna bära två verksamhetslokaliseringar. Församlingen ser därför samverkan med andra aktörer för att samnyttja resurser och dela lokalkostnaden som en möjlig lösning. Då en satsning i Flemingsbergsdalen är en prioriterad fråga behöver fördjupade utredningar för att konkretisera planerna genomföras.

Flemingsberg anser att valförrådet som nu är uthyrt borde kunna nyttjas för verksamhet som tillgodoser behov i pastoratet.

Begravningsverksamheten

Huddinge kyrkogårdsförvaltning hanterar begravningsverksamheten inom samtliga församlingar i Huddinge pastorat. Kyrkogårdsförvaltningen sköter fyra begravningsplatser inom pastoratet, Huddinge kyrkogård, Tomtberga kyrkogård, Trångsunds begravningsplats och S:t Botvids begravningsplats samt en enskild begravningsplats kallad Balingstagraven.



S:t Botvids kapell

S:t Botvids begravningsplats

S:t Botvids begravningsplats är den största inom pastoratet. På begravningsplatsen finns två kapell, stora och lilla kapellet, samt en serveringslokal (S:t Botvidsgården) för begravningsceremonier och begravningskaffe. Lokalerna kan inrymma såväl kyrkliga som borgerliga begravningar. På begravningsplatsen gravsätts både kistor och urnor och det finns även icke kristna gravkvarter.

Inom S:t Botvids begravningsplats finns begravningsverksamhetens krematorium. Krematorieverksamheten har idag överkapacitet i förhållande till behovet i kommunen och man säljer därför kapacitet till grannkommuner.

På området finns även personalbyggnader och ekonomibyggnader för kyrkogårdsförvaltningens verksamhet.

S:t Botvidsgården

S:t Botvidsgården fungerar som lokal för minnesstunder i samband med begravningar och det finnas även ett café för allmänheten. Byggnaden är på ca 470 m² och har plats för 150 gäster, lika många som ryms i S:t Botvids stora kapell. Lokalen kan delas i tre delar med vikkväggar emellan för mindre sällskap, detta gör också att flera sällskap kan få plats samtidigt. Byggnaden är uppförd i trä och är certifierad med miljösilver, vilket är en miljöcertifiering för nybyggnationer. Den är energieffektiv och värms av spillvärme från krematorieverksamheten. Idag hyrs byggnaden ut till en cateringfirma.

Huddinge kyrkogård och Tomtberga kyrkogård

I centrala Huddinge finns två kyrkogårdar, Huddinge kyrkogård och Tomtberga kyrkogård. Huddinge kyrkogård ligger vid Huddinge kyrka som används för begravningsceremonier. Med undantag från kistbegravningar i befintliga familjegravar gravsätts endast urnor på kyrkogården. Här finns även en minneslund för askor.

I närheten ligger även Tomtberga kyrkogård där det finns ett kapell för ceremonier. Kyrkogården är fullbelagd och kistgravsättningar sker endast i familjegravar medan urngravsättningar sker i familjegravar samt återupplåtta gravar. Här finns även en askgravlund.

Båda kyrkogårdarna ligger nära Klockargården där det finns kontor och omklädningsrum. Intill Klockargården finns även ett antal ekonomibyggnader.

Trångsund Skogås begravningsplats

Trångsunds begravningsplats ligger invid Tacksägelsekyrkan som används för begravningsgudstjänster. Begravningsplatsen hanterar inga kistgravsättningar men har kapacitet för att hantera urngravsättningar. På begravningsplatsen finns även en minneslund för nedgrävning och spridning av aska samt en askgravlund.

På området finns ekonomibyggnader, garage samt personalutrymmen för omklädning och kontor.

Ändamålsenlighet

Överlag anges lokalerna fungera bra för den verksamhet som bedrivs och det finns inga behov av investeringar för att öka lokalbeståndet. Krematoriet fungerar bra även om det förekommer tekniska problem. Det finns ett tydligt behov av en ombyggnad och modernisering inom de närmaste fem åren.

Utmaningar framåt

De största utmaningarna framåt är kopplade till befolkningsutvecklingen. Dels står Huddinge kommun inför en kraftig befolkningsutveckling. Enligt kommunens befolkningsprognos kommer invånarantalet öka med 18 procent mellan år 2019 och 2029, vilket innebär en ökning med ca 20 000 invånare. Den stora befolkningsökningen kombinerad med stora befolkningstoppar förväntas innebära ett ökat antal begravningar per år. Detta innebär ökade volymer för att hantera begravningar och kremeringar.

Idag har pastoratet dock överkapacitet i krematoriet och utför därför kremeringar för närliggande kommuner och kan därför hantera en ökad volym inom kommunen.

Kapaciteten avseende gravplatser bedömer verksamheten kunna hantera för de kommande 40-50 åren. Trender har visat ett behov av fler kistbegravningar än tidigare vilket tar större plats jämfört med urnor. Det kan finnas möjlighet att öka kapaciteten avseende gravplatser något framöver om behov finns. En framtida utbyggnad av kistgravplatser på S:t Botvid planeras. Detta beror på att en del av kommunens invånare har en annan trosinriktning som inte tillåter kremering.

Prioriterade förändringar som verksamheten ser framöver är åtgärder i krematoriet. Syftet med den ändringar man vill göra är att minska en negativ miljöpåverkan, förbättra arbetsmiljön samt förbättra driftsäkerheten. Detta ligger i linje med de målsättningar som finns för begravningsverksamheten.

Följande frågor bör tas i beaktande inför framtida lokalförsörjningsplanering vad gäller begravningsverksamheten; Vilken aktör kan låna ut kapital till investeringar för begravningsverksamhet då fastigheterna inklusive krematoriet inte kan pantsättas?

S:t Botvidsgården har ett lågt nyttjande i förhållande till önskad beläggning.

Serveringsbyggnaden är förhållandevis ny och ändamål och syfte skulle kunna utvärderas.



Bestånd av mark, byggnader och anläggningar

Här följer en redogörelse för beståndet av mark, byggnader och anläggningar samt en sammanfattning av de analyser som genomförts inför upprättandet av åtgärdsplanen.

Bruksarean (BRA) är alla våningsplans area och begränsas av de omslutande byggnadsdelarnas insida.

Pastoratets fastighetsbestånd

Huddinge pastorat innehar totalt 37 byggnadsverk varav 17 används huvudsakligen i församlingsverksamheten och 12 huvudsakligen av begravningsverksamheten. Totalt omfattar byggnaderna 17 589 m² BRA fördelat på 15 802 m² BRA inom församlingsverksamheten och 1 787 m² BRA inom begravningsverksamheten. Samtliga fastigheter ägs av Huddinge pastorat med undantag av Lissmastugan som är en byggnad på ofri grund. Flertalet av byggnader används dock både i församlings- och begravningsverksamheten och fördelningen är baserade på vilken verksamhet som huvudsakligen använder byggnaden.

Församling	Namn byggnadsverk	Ägandeform	Funktion	Area - BRA
Huddinge församling	Huddinge kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	500
Huddinge församling	Klockargården	Ägd	Administrationsbyggnad	2 397
Huddinge församling	Huddinge prästgård	Ägd	Församlingshem	455
Huddinge församling	Huddinge prästgård garage	Ägd	Garage	22
Huddinge församling	Kyrkskolan	Ägd	Administrationsbyggnad	536
Huddinge församling	Lissmastugan	Ägd byggnad på ofri grund	Lägergård	50
Huddinge församling	Lissmastugans förråd	Ägd byggnad på ofri grund	Förrådsbyggnad	7
Flemingsbergs församling	Flemingsbergs kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	4 562
Flemingsbergs församling	Flemingsbergs kyrka klockstapel	Ägd	Klockstapel	0
S:t Mikael's församling	Vårby Gårds kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	2 252
S:t Mikael's församling	Vårby Gårds kyrka klockstapel	Ägd	Klockstapel	0
S:t Mikael's församling	Segeltorps kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	1 322
S:t Mikael's församling	Segeltorps kyrka klockstapel	Ägd	Klockstapel	0
Trångsund-Skogås församling	Mariakyrkan	Ägd	Kyrka/kapell	3 250
Trångsund-Skogås församling	Mariakyrkan klockstapel	Ägd	Klockstapel	0
Trångsund-Skogås församling	Tacksägelsekyrkan	Ägd	Kyrka/kapell	449
Trångsund-Skogås församling	Tacksägelsekyrkan klockstapel	Ägd	Klockstapel	0

Summa Församlingsverksamheten				15 802
Huddinge församling	Tomtberga kapell	Ägd	Kyrka/kapell	180
Huddinge församling	Tomtbergas klockstapel	Ägd	Klockstapel	0
Huddinge församling	Klockargården, Ekonomi förråd	Ägd	Förrådsbyggnad	189
Huddinge församling	Klockargården, Ekonomibyggnad garage	Ägd	Garage	30
Huddinge församling	Klockargården, Ekonomibyggnader källsorteringshus	Ägd	Källsorteringshus	18
Huddinge församling	Klockargården, Ekonomibyggnad material	Ägd	Skärmtak	112
Trångsund-Skogås församling	Ekonomibyggnad personal Trångsund	Ägd	Personalbyggnad	99
Trångsund-Skogås församling	Ekonomibyggnad garage Trångsund	Ägd	Garage	124
S:t Botvid	S:t Botvid, maskinhall	Ägd	Garage	86
S:t Botvid	S:t Botvids krematorium med två kapell	Ägd	Krematorium	786
S:t Botvid	S:t Botvids pumphus	Ägd	Teknikbod	39
S:t Botvid	S:t Botvids ekonomigård	Ägd	Skärmtak	124
S:t Botvid	S:t Botvidsgården	Ägd	Serveringsbyggnad	470
Summa Begravningsverksamheten				1 834
Summa totalt				18 056

I Huddinge pastorat finns även 16 markobjekt registrerade varav 6 avser församlingsverksamheten och 10 avser begravningsverksamheten. Totalt uppgår markarealen till 127 676 m² varav 17 716 m² avser församlingsverksamheten och resterande 109 960 m² avser begravningsverksamheten. Församlingsverksamhetens mark utgörs av tomtmark intill byggnader som inte utgör begravningsplatser. Av begravningsverksamhetens 109 960 m² utgörs 82 128 m² av kyrkogårdar och begravningsplatser och övrig mark avser mark och tomtmark intill byggnader.

Församling	Namn på markobjekt	Ägandeform	Markareal
Flemingsbergs församling	Flemingsbergs kyrka tomt	Ägd	830
Flemingsbergs församling	Flemingsbergs församlingshem tomt	Ägd	1 346
Huddinge församling	Klockargårdens tomt	Ägd	5 954
Huddinge församling	Kyrkskolans tomt	Ägd	2 469
S:t Mikael's församling	Vårby Gårds kyrktomt	Ägd	3 927
S:t Mikael's församling	Segeltorps kyrktomt	Ägd	3 190
Summa församlingsverksamheten			17 716
Huddinge församling	Huddinge kyrkogård	Ägd	14 036
Huddinge församling	Tomtberga kyrkogård	Ägd	15 643
Huddinge församling	Huddinge prästgårds tomt	Ägd	12 134
Kyrkogårdsförvaltningen	S:t Botvids begravningsplats	Ägd	16 900
Kyrkogårdsförvaltningen	Mark vid S:t Botvids kapell och krematorie	Ägd	1 881

Kyrkogårdsförvaltningen	Mark vid S:t Botvidsgården	Ägd	1 680
Kyrkogårdsförvaltningen	Mark vid S:t Botvids ekonomigård	Ägd	6 512
Trångsund-Skogås församling	Trångsunds begravningsplats	Ägd	35 549
Trångsund-Skogås församling	Mariakyrkans kyrktomt	Ägd	3 555
Trångsund-Skogås församling	Tomten Ekonomigård Trångsund	Ägd	2 070
Summa begravningsverksamheten			109 960
Summa totalt			127 676

För begravningsverksamhetens fastigheter saknas förutsättningar för att följa upp kostnaderna på ett rättvisande sätt. Några sammanställningar över nyckeltal och fördjupade analyser kommer inte göras avseende begravningsverksamhetens bestånd av mark, byggnader och lokaler i denna plan. De åtgärder avseende begravningsverksamhetens fastigheter som anges i åtgärdsplanen baseras på vad som framkommit i intervjuer med representanter från begravningsverksamheten.

Församlingsverksamheten

Byggnadsverk	Ägandeform	Funktion	Area m ² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Fastighets- kostnad kr/m ²
Huddinge kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	500	1 076	2 152
Klockargården	Ägd	Adm.byggnad	2 397	3 397	1 417
Huddinge prästgård	Ägd	Församlingshem	477	1 066	2 235
Kyrkskolan	Ägd	Adm.byggnad	536	641	1 195
Lissmastugan	Ägd byggnad på ofri grund	Lägergård	57	44	779
Flemingsbergs kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	4 562	4 022	882
Vårby Gårds kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	2 252	2 090	928
Segeltorps kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	1 322	2 079	1 573
Mariakyrkan	Ägd	Kyrka/kapell	3 250	3 372	1 038
Tacksägelsekyrkan	Ägd	Kyrka/kapell	449	714	1 590
Totalt			15 802	18 501	1 171

I Huddinge pastorat finns totalt 10 objekt som används i församlingsverksamheten. I sammanställning räknas förråd och klockstaplar till den huvudbyggnad som de tillhör vilket är anledningen till att antalet skiljer sig jämfört med sammanställning för hela beståndet. Den totala arean för objekten uppgår till 15 802 m² BRA. Den totala fastighetskostnaden för objekten uppgick till 18 501 tkr vilket motsvarar ett genomsnitt på 1 171 kr per kvadratmeter. De objekt som hade den högsta kostnaden per kvadratmeter var Huddinge prästgård (2 235 kr/m²) och Huddinge kyrka (2 152 kr/m²) samtidigt som Lissmastugan (779 kr/m²) och Flemingsbergs kyrka (882 kr/m²) hade de lägsta kostnaderna per kvadratmeter.

Huddinge församling

Byggnadsverk	Ägandeform	Funktion	Area m ² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Fastighets- kostnad kr/m ²
Huddinge kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	500	1 076	2 152
Klockargården	Ägd	Adm.byggnad	2 397	3 397	1 417
Huddinge prästgård	Ägd	Församlingshem	477	1 066	2 235
Kyrkskolan	Ägd	Adm.byggnad	536	641	1 195
Lissmastugan	Ägd byggnad på ofri grund	Lägergård	57	44	779
Totalt			3 967	6 224	1 569

I församlingen finns totalt fem objekt som används i församlingsverksamheten. Objekten omfattar en area på total 3 967 m² BRA. Den totala fastighetskostnaden år 2019 uppgick till 6 224 tkr. Detta motsvarar en fastighetskostnad på 1 569 kr per kvadratmeter.

Flemingsbergs församling

Byggnadsverk	Ägandeform	Funktion	Area m ² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Fastighets- kostnad kr/m ²
Flemingsbergs kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	4 562	4 022	882
Totalt			4 562	4 022	882

I församlingen finns ett objekt som används i församlingsverksamheten, Flemingsbergs kyrka. Byggnadens area uppgår till 4 562 m² BRA och fastighetskostnaden för år 2019 uppgick till 4 022 tkr. Fastighetskostnaden motsvarar 882 kr per kvadratmeter.

Sankt Mikael's församling

Byggnadsverk	Ägandeform	Funktion	Area m ² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Fastighets- kostnad kr/m ²
Vårby Gårds kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	2 252	2 090	928
Segeltorps kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	1 322	2 079	1 573
Totalt			3 574	4 169	1 166

I församlingen finns två objekt som används i församlingsverksamheten. Objekten omfattar en area på total 3 574 m² BRA. Den totala fastighetskostnaden år 2019 uppgick till 4 169 tkr. Detta motsvarar en fastighetskostnad på 1 166 kr per kvadratmeter.

Trångsunds-Skogås församling

Byggnadsverk	Ägandeform	Funktion	Area m ² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Fastighets- kostnad kr/m ²
Mariakyrkan i Skogås	Ägd	Kyrka/kapell	3 250	3 372	1 038
Tacksägelsekyrkan i Trångsund	Ägd	Kyrka/kapell	449	714	1 590
Totalt			3 699	4 086	1 104

I församlingen finns två objekt som används i församlingsverksamheten. Objekten omfattar en area på total 3 699 m² BRA. Den totala fastighetskostnaden år 2019 uppgick till 4 086 tkr. Detta motsvarar en fastighetskostnad på 1 104 kr per kvadratmeter.

Fastighetskostnader och intäkter

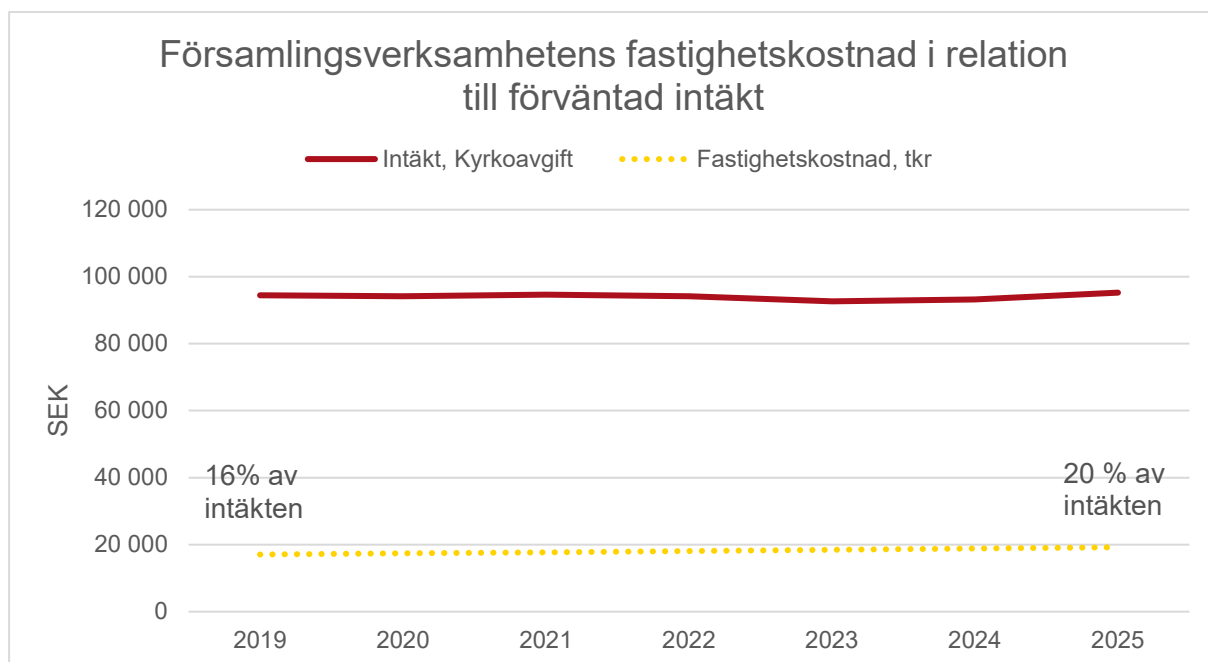
Byggnadsverk	Area m ² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Intäkter tkr	Nettokostnad tkr	Nettokostnad kr/m ²
Huddinge kyrka	500	1 076	0	1 076	2 152
Klockargården	2 397	3 397	75	3 322	1 386
Huddinge prästgård	477	1 066	0	1 066	2 235
Kyrkskolan	536	641	0	641	1 196
Lissmastugan	57	44	0	44	772
Flemingsbergs kyrka	4 562	4 022	1 106	2 916	639
Vårby Gårds kyrka	2 252	2 090	55	2 035	904
Segeltorps kyrka	1 322	2 079	141	1 938	1 466
Mariakyrkan	3 250	3 372	50	3 322	1 022
Tacksägelsekyrkan	449	714	10	704	1 568
Totalt	15 802	18 501	1 437	17 064	1 080

Pastoratet har även betydande intäkter i sitt fastighetsbestånd vilka uppgår till totalt 1 437 tkr vilket ger nettokostnader på 17 064 tkr. Beräknat över hela församlingsverksamhetens fastighetsbestånd innebär detta att nettokostnaden per kvadratmeter uppgår till 1 080 kr m² vilket kan jämföras med de 1 171 m² som kvadratmeterkostnaden uppgår till utan avdrag för intäkterna. Intäkterna är framförallt höga i Flemingsbergs kyrka där intäkterna utgör ca 27 procent av kostnaderna. Intäkterna avser stadigvarande uthyrning av lokaler till Huddinge kommun.

Fastighetskostnader i förhållande till intäkter

Pastoratet har angett en målsättning om att kostnaderna för församlingsverksamhetens fastigheter får uppgå till högst 20 procent av intäkterna från kyrkoavgiften. Syftet med att sätta mål om att en stödverksamhets kostnader endast får uppgå till en viss procent av intäkterna är att säkerställa att stödverksamheterna inte tar för stor del av budgeten. Detta för att så stor andel som möjligt av intäkterna istället ska vara disponibel för den huvudsakliga verksamheten.

2019 uppgick nettokostnaderna för församlingsverksamhetens fastigheter till ca 16 procent av intäkterna från kyrkoavgiften. Utifrån prognosen över kostnaderna och intäkternas utveckling bedöms kostnadernas andel av kyrkoavgiftsintäkterna uppgå till ca 20 procent. Detta innebär att pastoratets målsättning om att fastighetskostnaderna inte får utgöra mer än 20 procent av intäkterna från kyrkoavgifterna uppfylls enligt prognosens förutsättningar.



Inom pastoratet har dock lyfts önskemål om att etablera verksamhetslokaler i nya områden med hänsyn till utvecklingen i området. För att möjliggöra dessa nyetableringar kommer det på sikt behövas effektiviseringar i fastighetsbeståndet eller ökade intäkter för att fortsatt uppfylla målsättningen.

Pastoratet har dessutom förhållandevis höga intäkter i sitt fastighetsbestånd vilka uppgår till ca 8 procent av de totala kostnaderna. Framförallt får pastoratet stora intäkter via en uthyrning av lokaler i Flemingsbergs kyrka till Huddinge kommun. Skulle detta avtal sägas upp sjunker pastoratets hyresintäkter med ca 1,1 mkr per år. Det finns således en risk att även minskade hyresintäkter kan innebära att fastighetskostnadernas andel av intäkterna från kyrkoavgiften blir högre än målsättningen på 20 procent. Utan några hyresintäkter skulle denna andel uppgå till ca 20 procent 2019 och ca 22 procent 2025.

Huddinge pastorat får även minskad disponibel intäkt till följd av det inomkyrkliga utjämningsystemet. Skulle fastighetskostnaderna istället jämföras med intäkterna efter utjämnning skulle denna uppgå till 21 procent beräknat på 2019 års siffror och 24 procent enligt prognosen för år 2025.

Nyttjandegrad vardag och helg

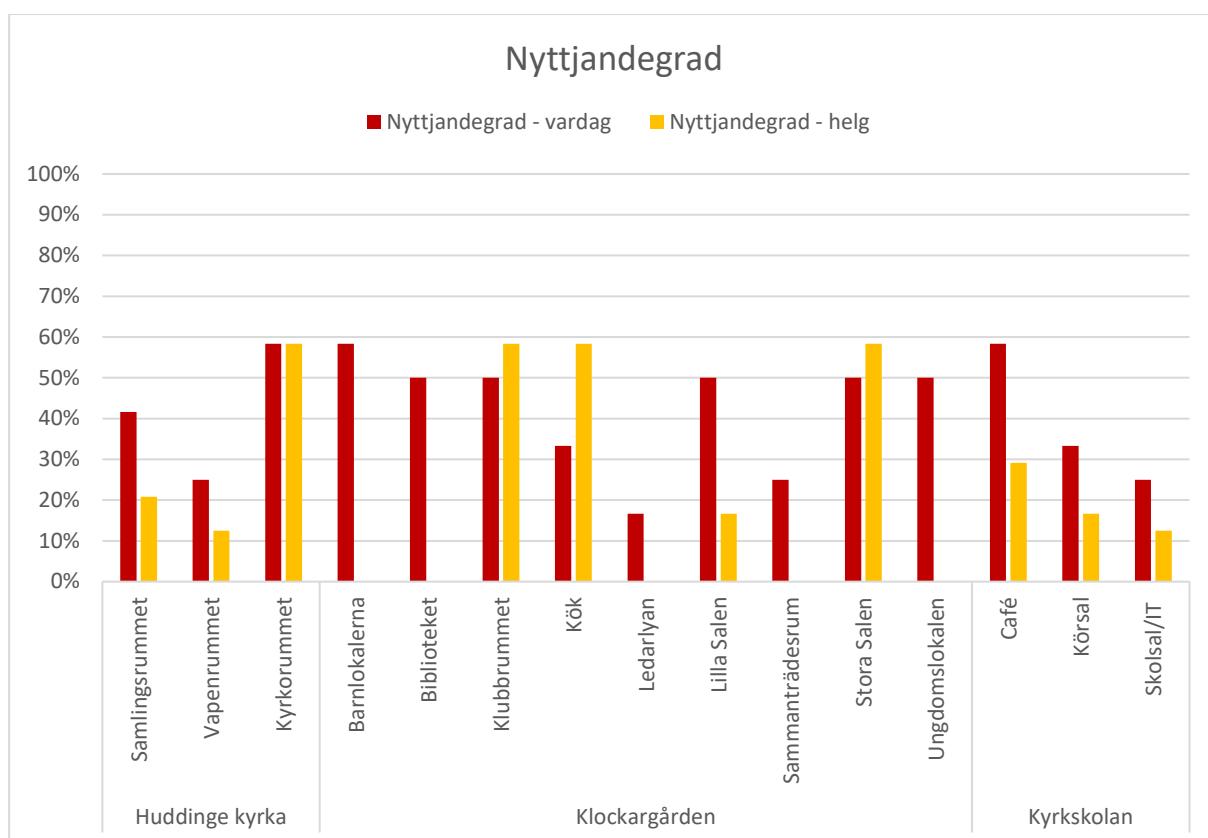
Genomförande

Nyttjandet har bedömts med hjälp av en självskattning från respektive församling avseende hur deras lokaler används under en normal vecka. Utifrån uppgifterna har nyttjandegraden beräknats enligt formeln nedan. Antal nyttjade timmar baseras på församlingens uppskattningar medan antalet tillgängliga timmar baseras på att lokalerna är tillgängliga att användas 12 timmar per dag (kl 8-20). En lokal som nyttjas 6 timmar varje dag kommer således ha en nyttjandegrad på 50 procent (6/12). Då uppgifterna bygger på självskattning kan den verkliga nyttjandegraden skilja sig från den beräknade nyttjandegraden.

För att beräkna nyttjandegraden används nedanstående formel:

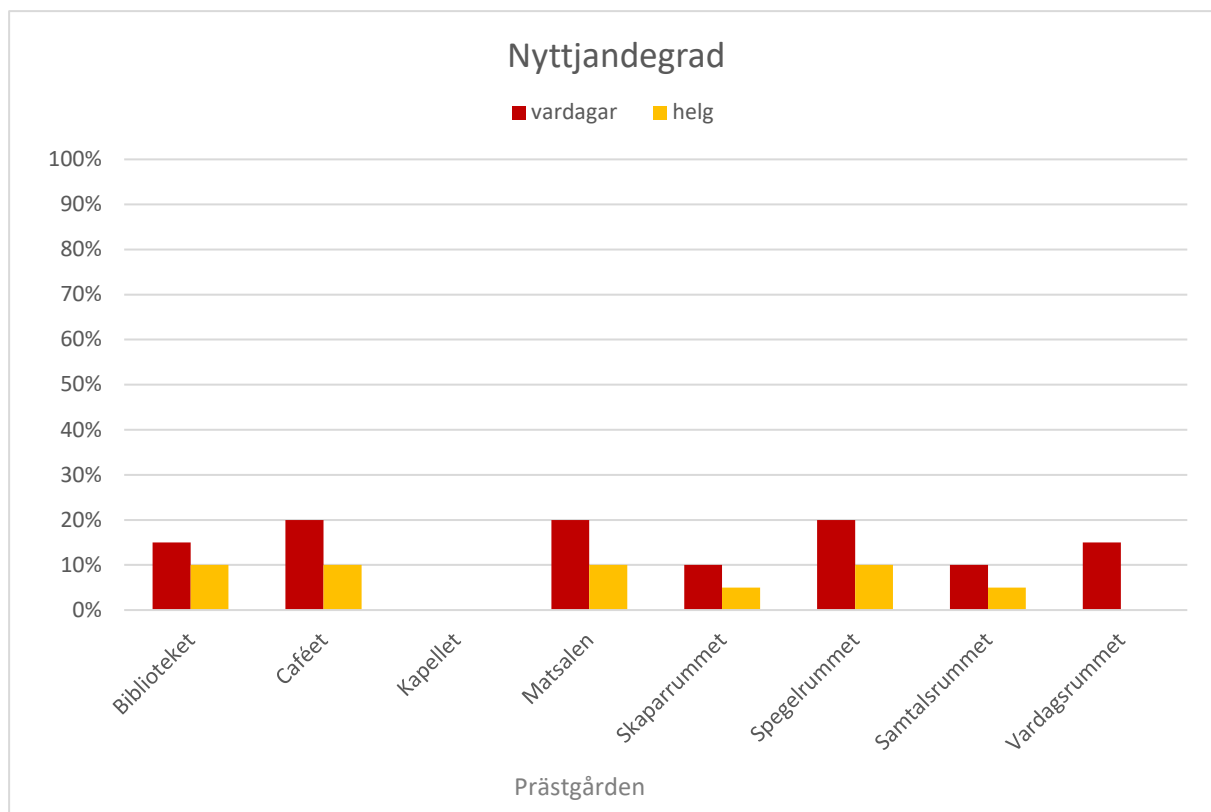
$$\text{Nyttjandegrad} = \% \left(\frac{\text{Antal nyttjade timmar}}{\text{Antal tillgängliga timmar}} \right)$$

Huddinge församling



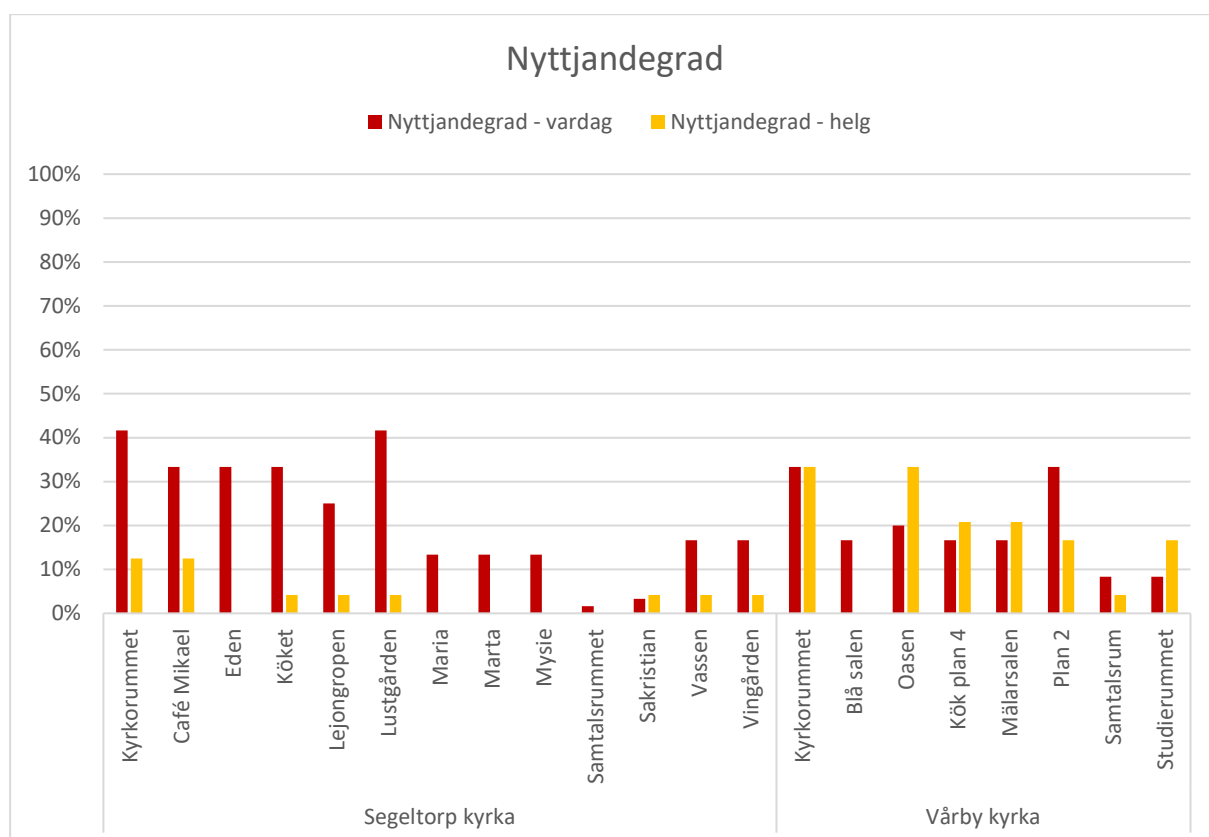
Huddinge församling har ett förhållandevis högt nyttjande av sina lokaler totalt sett även om det varierar mellan de enskilda salarna. Kyrkorummet i Huddinge kyrka har ett genomgående högt nyttjande såväl vardag som helg. Klockargården visar överlag ett högt nyttjande under vardagarna samtidigt som nyttjandet under helgen framförallt är

koncentrerat till Klubbrummet, Köket samt Stora och Lilla Salen. Även Kyrkskolan har ett överlag högt nyttjande även om det varierar mellan salarna och där framförallt Caféet har ett högt nyttjande under vardagar.



Prästgården i Huddinge har ett förhållandevis lågt nyttjande av sina lokaler totalt sett även om det varierar mellan de enskilda rummen. Det lägre nyttjandet beror mycket på att Prästgården invigdes under 2018 från att ha renoverats från kyrkoherdebostad till verksamhetslokaler. Under 2019 började diakonala verksamheter flytta in som tidigare var placerade i andra byggnader. Externa uthyrningar fylls på efter hand.

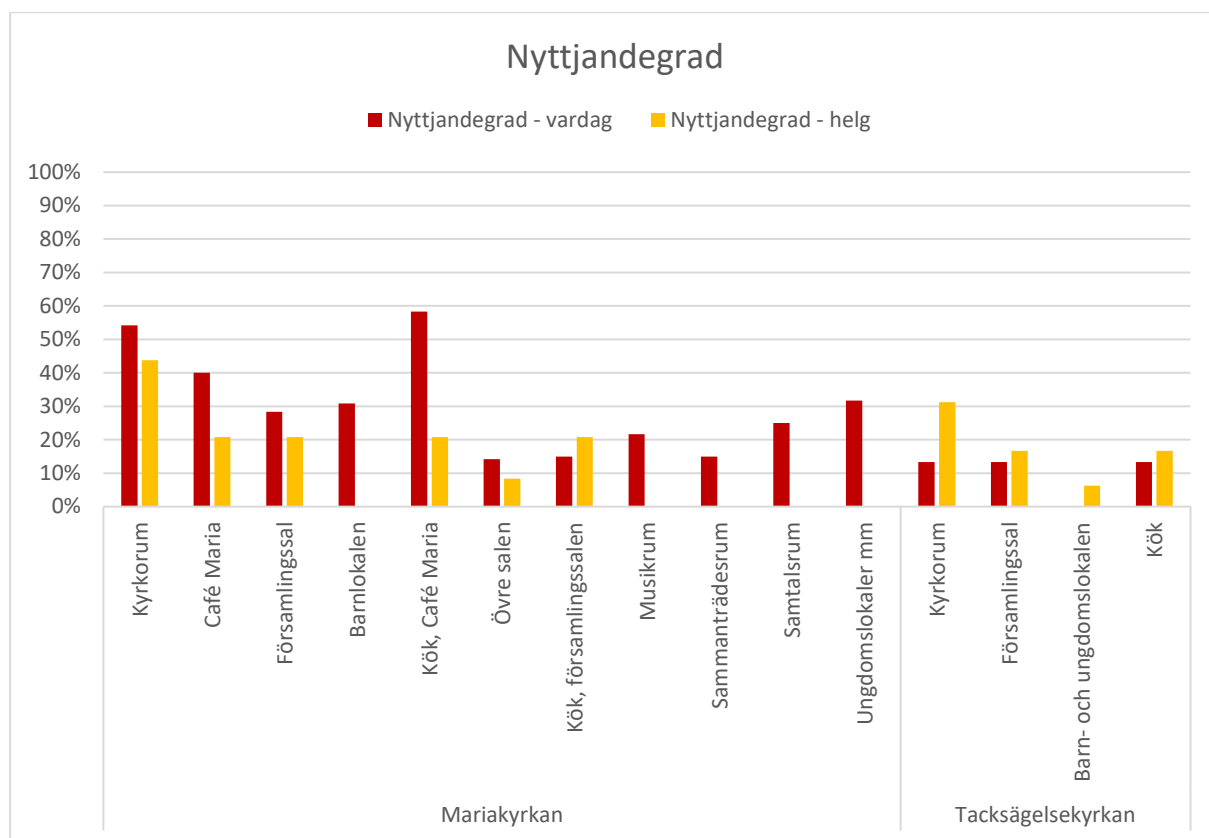
Sankt Mikaels församling



Sankt Mikaels församling har ett varierat nyttjande i sina lokaler. I Segeltorps kyrka uppvisar Kyrkorummet, Café Mikael, Eden, Köket, Lejongropen och Lustgården ett förhållandevis högt nyttjande på vardagar på mellan 25-42 procent. Övriga lokaler i byggnaden har ett nyttjande som understiger 20 procent. Under helger är nyttjandet av byggnadens lokaler väsentligt lägre.

I Vårby Gårds kyrka visar framförallt kyrkorummet och plan 2 ett förhållandevis högt nyttjande på över 30 procent på vardagar medan övriga lokaler har ett nyttjande på 20 procent eller lägre. Vårby Gårds kyrka och dess lokaler nyttjas mer under helgen jämfört med Segeltorps kyrka. Framförallt Kyrkorummet och Oasen nyttjas mycket.

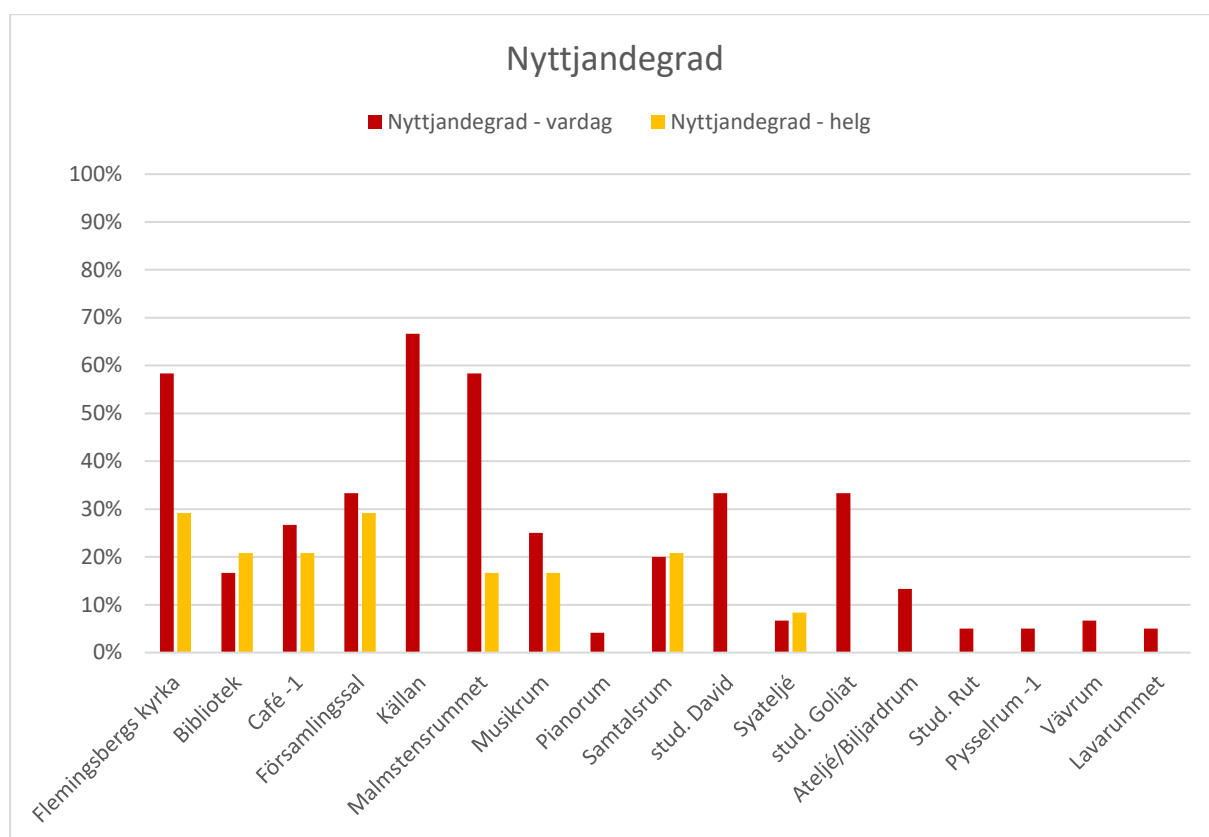
Trångsund-Skogås församling



Trångsund-Skogås församling har en varierad nyttjandegrad i sina lokaler. I Mariakyrkan, där merparten av den löpande verksamheten är förlagd, används Kyrkorum, Café Maria med tillhörande kök, Församlingssal, Barnlokal, Samtalsrum och Ungdomslokalerna mer än 25 procent av den tillgängliga tiden under vardagar. Framförallt Kyrkorummet samt Café Maria med kök används ofta, 40-60 procent av den tillgängliga tiden. Under helgen har framförallt kyrkorummet ett högt nyttjande på över 40 procent samtidigt som Café Maria med tillhörande kök samt Församlingssal med tillhörande kök nyttjas 20 procent av den tillgängliga tiden. Flertalet lokaler nyttjas dock inte alls under helgen.

Tacksägelsekyrkan har ett lägre nyttjande under vardagar vilket beror på att kyrkan inte används ofta i den löpande verksamheten. Kyrkan är dock populär för kyrkliga handlingar och har ett högre nyttjande under helgerna, delvis beroende på uthyrning till externa kyrkogemenskaper.

Flemingsbergs församling



Flemingsbergs kyrka har ett varierat nyttjande mellan de olika lokalerna. Framförallt Kyrkorummet, Källan och Malmstensrummet har ett högt nyttjande på 58-67 procent under vardagarna. Utöver dessa finns även ett flertal lokaler som har ett nyttjande på 25-35 procent under vardagarna. Även om det finns lokaler med ett högt nyttjande finns det samtidigt sex lokaler som har ett nyttjande som understiger 10 procent av den tillgängliga tiden. Under helgerna sjunker nyttjandet och de flesta lokaler som över huvud taget nyttjas helgtid har en nyttjandegrad på 17-29 procent.

Begravningsverksamheten, S:t Botvidsgården

S:t Botvidsgården nyttjas för bland annat begravningskaffan (c:a 3 per vecka) konferenser och andra bokningar såsom tex. dop och bröllop mm (c:a 1 helg per månad). Cafédelen är öppen vardagar 10.00-15.00 dock ej helger förutom vid storhelger som tex. Allhelgonahelgen mm. I snitt besöker c:a 5-10 personer cafét per dag.

Analys nyttjandegrad

Sammantaget är bedömningen att flertalet lokaler i pastoratets bestånd nyttjas förhållandevis väl även om det varierar kraftigt mellan de olika lokalerna. Dock ser vi att verksamhetens omfattning inte begränsas av tillgången på lokaler utan att det istället finns utrymme för ökat nyttjande i merparten av lokalerna. Anledningen till att vissa lokaler inte nyttjas mer kan exempelvis bero på de med hänsyn till dess utformning inte är ändamålsenliga för vissa

verksamheter, att de är lokaliserade på fel ställen eller att det helt enkelt inte finns verksamhet att fylla lokalerna med.

I det fall det finns utrymme för ökat nyttjande i lokalerna men där verksamheten inte har behov bör pastoratet överväga om det är möjligt att öka den externa uthyrningen, såväl enskilda lokalbokningar som stadigvarande uthyrningar. Detta kan vara ett sätt att generera intäkter som kan bidra till bättre kostnadstäckning för pastoratets fastigheter. Vad som dock bör beaktas är vilka effekter en ökad uthyrning får för verksamheten. Framförallt tillfälliga lokalbokningar kan bidra till ökade verksamhetskostnader i form av administration, vaktmästeri, lokalvård etc. vilket behöver ställas i relation till intäkterna uthyrningen medför. Samtidigt kan en stadigvarande uthyrning förutsätta att det är lokaler som avskilda från övrig verksamhet för att det ska vara attraktivt för externa parter. Detta är något pastoratet lyckats med i Flemingsbergs kyrka där stadigvarande uthyrning till Huddinge kommun genererar betydande intäkter årligen. Det behöver dock även beaktas vilka restriktioner avseende verksamhet som finns i gällande planer.



Ändamålsenlighet och teknisk status

Ändamålsenlighet

Ändamålsenliga lokaler är en viktig del för att kunna bedriva en bra verksamhet. I samband med självskattningen av lokaler har en överskådlig bedömning av lokalernas ändamålsenlighet utförts. Ändamålsenligheten har bedömts utifrån fyra parametrar:

- **Ändamålsenlighet**
Lokalernas utformning och anpassning utifrån vilken verksamhet som ska bedrivas. Finns det rätt utrustning i lokalen? Är ytorna tillräckligt stora? Är det rätt typ av ytskikt?
- **Tillgänglighet**
Lokalernas tillgänglighet för medarbetare och besökare. Finns det bra entréer? Är dörrbredderna rätt? Finns det RWC? Hjälpmedelsförråd?
- **Inomhusklimat**
Lokalernas inomhusklimat (inkl. ljus och ljud). Är ventilationen tillräckligt god? Är temperaturen god? Behöver verksamheten kunna justera temperatur eller forcera ventilation, går det? Är det rätt belysning? Är väggarna ljudisolerade efter behov?
- **Omställningsbarhet/Flexibilitet**
Lokalernas möjlighet till omställningsbarhet mellan aktiviteter. Behövs och finns det möjlighet att anpassa lokalen efter varje aktivitet? Flyttbara möbler? Skjutbara väggar?

Varje aspekt har bedömts enligt en graderingsskala med fyra steg:

- (1) Mycket missnöjd
- (2) Missnöjd
- (3) Ganska nöjd
- (4) Mycket nöjd

Huddinge församling

Byggnad/lokal	Lokalens ändamåls- enlighet för verksamheten	Lokalens ändamåls- enlighet för funktions- hindrade	Lokalens inneklimat, ljus, ljud, luftmiljö	Lokalens omställnings- barhet/ flexibilitet	Medel
Huddinge kyrka	2,7	2,7	2,3	1,3	2,3
Kyrkorum	4	3	3	1	2,8
Samlingsrummet	2	2	2	2	2,0
Vapenrummet	2	3	2	1	2,0
Klockargården	3,1	2,2	2,6	2,8	2,6
Barnlokalerna	3	1	2	3	2,3
Biblioteket	4	3	3	3	3,3
Klubbrummet	3	3	3	3	3,0
Kök	3	2	3	1	2,3
Lilla Salen	3	3	3	4	3,3
Sammanträdesrum	3	2	3	2	2,5
Stora Salen	3	3	2	4	3,0
Ungdomslokalen	3	1	2	2	2,0
Kyrkskolan	3,3	1,0	2,7	2,7	2,4
Café	3	1	3	3	2,5
Körsal	3	1	2	2	2,0
Skolsal/IT (Konfsal)	4	1	3	3	2,8
Prästgården	3,3	1,9	3,0	1,6	2,4
Biblioteket	3	1	3	1	2,0
Caféet	4	3	3	2	3,0
Kapellet	2	2	3	1	2,0
Matsalen	4	3	3	2	3,0
Skaparrummet	2	1	3	2	2,0
Spegelrummet	4	3	3	2	3,0
Samtalsrummet	3	1	3	2	2,3
Vardagsrummet	4	1	3	1	2,3

Sankt Mikael's församling

Byggnad/lokal	Lokalens ändamåls- enlighet för verksamheten	Lokalens ändamåls- enlighet för funktions- hindrade	Lokalens inneklimat, ljus, ljud, luftmiljö	Lokalens omställnings- barhet/ flexibilitet	Medel
Segeltorps kyrka	3,6	2,8	2,8	2,8	3,0
<i>Kyrkorum</i>	4	3	2	3	3,0
<i>Café</i>	4	3	3	3	3,3
<i>Eden</i>	3	3	3	3	3,0
<i>Köket</i>	4	2	3	2	2,8
<i>Lejongropen</i>	3	3	3	3	3,0
<i>Lustgården</i>	4	2	3	3	3,0
<i>Maria</i>	4	3	3	3	3,3
<i>Marta</i>	4	3	3	3	3,3
<i>Mysien</i>	4	3	3	3	3,3
<i>Samtalsrummet</i>	3	3	3	3	3,0
<i>Sakristian</i>	4	2	2	2	2,5
<i>Vassen</i>	3	3	3	3	3,0
<i>Vingården</i>	3	3	3	3	3,0
Vårby Gårds kyrka	3,4	2,6	2,9	2,8	2,9
<i>Kyrkorum</i>	4	3	3	3	3,3
<i>Blå Salen</i>	3	2	3	4	3,0
<i>Oasen</i>	4	3	2	2	2,8
<i>Kök</i>	3	2	3	2	2,5
<i>Mälarsalen</i>	3	2	3	3	2,8
<i>Plan 2</i>	3	3	3	3	3,0
<i>Samtalsrum</i>	3	3	3	2	2,8
<i>Studierummet</i>	4	3	3	3	3,3

Trångsund-Skogås församling

Byggnad/lokal	Lokalens ändamåls- enlighet för verksamheten	Lokalens ändamåls- enlighet för funktions- hindrade	Lokalens inneklimat, ljus, ljud, luftmiljö	Lokalens omställnings- barhet/ flexibilitet	Medel
Mariakyrkan	4,0	3,7	3,1	3,1	3,5
<i>Kyrkorum</i>	4	3	3	2	3
<i>Café Maria</i>	4	3	3	3	3
<i>Församlingssal A</i>	4	4	2	4	4
<i>Barnlokalen</i>	4	4	3	3	4
<i>Kök, Café Maria</i>	4	3	4	4	4
<i>Övre salen</i>	4	4	3	3	4
<i>Kök</i>	4	4	4	4	4
<i>Musikrum</i>	4	4	2	2	3
<i>Sammanträdesrum</i>	4	4	3	2	3
<i>Samtalsrum</i>	4	3	4	3	4
<i>Kyrktorg</i>	4	4	4	4	4
<i>Ungdomslokaler mm Mariakyrkan</i>	4	4	2	3	3
Tacksägelsekyrkan	2,2	1,8	1,6	1,4	1,8
<i>Kyrkorum</i>	4	3	2	1	2,5
<i>Församlingssal</i>	2	2	2	2	2
<i>Barn- och ungdomslokalen</i>	1	2	2	2	1,8
<i>Kök</i>	1	1	1	1	1
<i>Samtalsrum</i>	3	1	1	1	1,5

Flemingsbergs församling

Byggnad/lokal	Lokalens ändamåls- enlighet för verksamheten	Lokalens ändamåls- enlighet för funktions- hindrade	Lokalens inneklimat, ljus, ljud, luftmiljö	Lokalens omställnings- barhet/ flexibilitet	Medel
Flemingsbergs kyrka	2,9	2,9	2,7	2,7	2,8
<i>Kyrkorum</i>	4	4	4	4	4,0
<i>Bibliotek</i>	3	3		3	3,0
<i>Kök -1</i>	3	2	3	2	2,5
<i>Café -1</i>	2	2	2	3	2,3
<i>Församlingssal</i>	2	3	2	4	2,8
<i>Källan</i>	3	3	3	3	3,0
<i>Kök</i>	4	4	4	3	3,8
<i>Malmstensrummet</i>	3	4	2	3	3,0
<i>Musikrum</i>	3	2	2	2	2,3
<i>Pianorum</i>	2	2	1	1	1,5
<i>Samtalsrum</i>	4	4	3	2	3,3
<i>stud. David</i>	2,5	4	4	3	3,4
<i>Syateljé</i>	3	2	2	2	2,3
<i>stud. Goliat</i>	3	4	3	4	3,5
<i>Ateljé/Biljardrum</i>	3	4	3	4	3,5
<i>Stud. Rut</i>	3	2	3	2	2,5
<i>Pyssetrum -1</i>	3	3	3	3	3,0
<i>Vävrums</i>	3	2	2	1	2,0
<i>Lavarummet</i>	2	2	2	2	2,0

Överlag bedöms merparten av församlingens lokaler ha en godkänd ändamålsenlighet. Det finns dock aspekter som drar ner det genomsnittliga betyget för vissa byggnader.

I Huddinge församling bedöms flexibiliteten i Huddinge kyrka vara låg men i övrigt bedöms framförallt kyrkorummet fungera bra för verksamheten. I Klockargården finns vissa lokaler som inte bedöms tillgängliga för personer med funktionsvariationer. Även Kyrkskolan bedöms ha stora brister avseende tillgänglighet. I Prästgården finns brister kopplat till flexibiliteten samtidigt som lokalerna i plan 2 inte är tillgängliga för personer med funktionsvariationer.

I Sankt Mikael's församling finns inga lokaler som sticker ut nämnvärt med stora brister utan de flesta lokaler anses fungera bra för den verksamhet som bedrivs.

I Trångsund-Skogås församling har Mariakyrkan överlag bra betyg för samtliga aspekter medan Tacksägelsekyrkan får en lägre bedömning. I Tacksägelsekyrkan bedöms dock kyrkorummet fungera bra för verksamheten och vara tillgängligt för personer med funktionsvariationer samtidigt som samtalsrummet är ändamålsenligt för verksamheten. I övrigt bedöms lokalerna ha brister eller stora brister i samtliga aspekter.

I Flemingsbergs kyrka bedöms lokalerna överlag fungera ur samtliga aspekter även om det finns lokaler som har vissa brister. Den lokal som framförallt sticker ut med en låg bedömning är Pianorummet som har brister ur alla aspekter.

Teknisk status

Pastoratet saknar idag fullständiga vård- och underhållsplaner för fastigheterna. I fastighetssystemet finns planerade åtgärder men dessa baseras inte på fastigheternas faktiska tekniska status. Det är därför inte möjligt att bedöma kostnaderna för underhållsinsatser de kommande åren. Inför framtida planer bör pastoratet arbeta vidare med att fastställa den tekniska statusen i beståndet. På så sätt är det möjligt att analysera hur fastighetskostnaderna kommer utvecklas över tid med hänsyn till om de är väl underhållna eller om det finns en underhållsskuld. Detta utgör i sin tur underlag för strategiska beslut om pastoratets fastighetsinnehav.

Pastoratet har dock fått i uppdrag att utveckla arbetet med vård- och underhållsplaner framöver. I samband med detta arbete kan pastoratet även passa på att utreda möjligheterna att åtgärda vissa av de brister i ändamålsenligheten som noterats.



Kulturarv och kyrkobyggnader

Mariakyrkan

Mariakyrkan uppfördes år 1987 för nybildade Trångsunds församling i den redan utbyggda stadsdelen Skogås söder om Stockholm. Byggnaden med kyrka och församlingsdel har anpassats till den bergiga kyrkotomten och bildar en halvcirkel mot klippan.

Mariakyrkan är exempel på en osymmetrisk planlösning, typisk för 1980-talet.

För kyrkorummet har arkitekten eftersträvat en sakral enkelhet i material, färg och form. Det karakteriseras av en ovanlig planform där besökaren kommer in i kyrkorummet snett framifrån. Rummet präglas av rymd och indirekt ljus från taket i absiden samt snedställda fönsteröppningar i sydväggen, vinklade efter solens vandring för att belysa koret. En monumental väggmosaik i korabsiden, utförd av husets arkitekt Fritz Voigt, och tre höga fönster med glasmålningar i abstrakta mönster av professor Johannes Schreiter har kommit till samtidigt med byggnaden. Samma gäller för den fasta inredningen med undantag för den stora orgeln intill koret som är byggd något senare.

Att särskilt tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

- kyrkans monumentala läge vid Skogåstorget
- exteriörens medvetna materialbehandling i samspel med kyrkotomtens bergsklippa
- kyrkorummets material, form och färger
- byggnadens arkitektur, fasta inredning och konstnärliga utsmyckning är tillkommen i ett sammanhang.

Flemingsbergs kyrka

Kyrkan ligger intill gångstråket vid köpcentrums högre belägna, norra sida. Hög uppbyggnad med brunt fasadtegel och flackt tak mot omgivande, mycket höga och bjärt färgade bostadshus. Klocktorn av fristående betongpelare. Förhall med glasvägg mot en gård. En passage från hallen mynnar diagonalt i det kvadratiske kyrkorummet med samma fasadtegel som utvändigt. Hörnfönstret mot den uppvikta takdelen över ingången lämnar sitt ljus till altarpupsatsen i motsatta hörnet. Omlottställda väggskivor bildar även fönsterspalter från golv till tak. Altarreliefen är skuren i ljust trä av Per Nilsson-Öst och visar Kristi uppenbarelse för lärjungarna vid Tiberias sjö. Bildvävnad av Kerstin Ekengren.

Huddinge kyrka

Sedan Huddinge kyrka uppfördes under tidig medeltid har många om- och tillbyggnader utförts, vilket har gett kyrkan ett flertal årsringar. Exteriört präglas Huddinge kyrka till stor del av sitt höga spånklädda tak. Ett inmurat runstensfragment i kyrkans södra fasad vittnar om byggnadens och platsens långa historia. Den målade sandstensportalen med runt överljusfönster på västgaveln utgör den enda resten efter det Bunge-Mörnerska gravkoret från 1700 - talets mitt, vilket troligen ritades av Carl Hårleman. Tornet från mitten av 1800-talet är en karakteristisk årsring. Utbyggnaden mot norr representerar det sena 1900-talets bidrag till kyrkans exteriör.

Interiört ges kyrkorummet en medeltida karaktär genom det höga vita tunnvalvet. Tillsammans med de vita väggarna och de stora fönsteröppningarna bildas ett ljust kyrkorum. Synliga medeltida inslag som bidrar till kyrkorummets karaktär är ett konsekrationsskors och en nisch i södra långhusväggen. Andra föremål av medeltida ursprung är en dopfuntsfot och två gravstenar i tornrummet. Predikstolen i bondbarock ger tillsammans med ett flertal vapensköldar från sent 1600-tal prägel till kyrkorummet. Dekorationsmålningen med änglar i vapenhusets tak är en årsring från 1700-talets början och orgelfasaden är ett bidrag till interiören från 1800-talets mitt.

Av 1900-talets restaureringar är det främst den senaste under 1990-talet som präglar kyrkorummet idag. Färgsättningen av bänkinredningen och läktarbarriären, det flyttbara bordsaltarets utformning, de förgyllda armaturerna och den nytillverkade predellan utgör tydliga tillägg från 1990-talet. Av 1940-talets restaurering återstår den slutna bänkinredningen och triumfkrucifixet.

Huddinge kyrkogård har liksom kyrkan tillkommit etappvis, vilket präglar dess karaktär. Trädkrans av lönnar mot söder och väster samt den södra entréns putsade grindstolpar utgör rester från sent 1800-tal och tidigt 1900-tal. Minneslunden med bronsskulptur är karakteristiska tillägg från 1900-talets andra hälft.

Att särskilt tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

- trädkrans mot söder och väster innanför kyrkogårdsmuren samt putsade grindstolpar vid sydingången
- kyrkans medeltida murverk
- kyrkans höga spånklädda sadeltak
- västportalens rokokoomfattning
- kyrkorummets vitputsade väggar och höga tunnvalv
- medeltida konsekrationsskors och nisch i sydväggen
- målningar på vapenhusets brädtak
- altarskåpet
- predikstolen
- vapensköldar
- dopfuntsfot från tidigare kyrka på platsen.

Vårby Gårds kyrka

Vårby Gårds kyrka är byggd 1975 i Vårby, en av miljonprogrammets stadsdelar söder om Stockholm. Kyrkan är ritad av arkitekten Harald Thafvelin som här skapat en egenartad och starkt självständig monumentalbyggnad, en mycket tidig representant för det postindustriella byggandet i Sverige.

Byggnadens material och färger såväl utvändigt som invändigt är en anpassning till dramatiken i landskapet och ett medel att framhäva artskillnaden mellan den vita kyrkodelen och de röda mer profant fungerande delarna av byggnaden. Kyrkan i vitt

kalksandstegel och församlingshemmet i rött tegel markerar tydligt byggnadens olika funktioner. Församlingshemmets fasad mot vägen och bostadsområdet är slät, enkel och sluten medan kyrkan har ett kraftfullt formspråk och rikligt med tydliga detaljer.

Kyrkan är ett tidigt exempel på kyrkorum ordnat efter principen "Circumstantes" där altarbordet är placerat fritt i rummet. Kyrkorummets möblering är flexibel och saknar riktning. Altare, dopfont och predikstol samt ljusbärare, nummertavla och sakristians skrudskåp är utformade av arkitekten Harald Thafvelin och målade av konservator Bruno Ekblom. Armaturerna i mässing försedda med koltrådslampor är tillverkade av smeden Jan Westin, nattvardssilver och dopskål av silversmeden Martin Öhman och den textila skruden komponerad av Anna-Lisa Odelqvist Kruse och tillverkad av Libraria.

Församlingsdelens färgsättning i huvudvåningarna präglas av kraftiga färger i blått och rött enligt ett strikt schema. Harald Lindbergs väggmålning "Mälarsvit" pryder Mälarsalen.

Att tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

- kyrkan är unik och utgör ett av postmodernismens främsta byggnadsmonument i Sverige.

Segeltorps kyrka

Kyrkan ligger i en västsluttning och bildar vinkel med församlingsdelen. Entré i mellanlänken med väg från norr över en terrass. Kyrkorummet med pyramidformat, eternitfjällstäckt tak. Taktegel på församlingshuset och träpaneltak över klockorna i den öppna trästapeln. Kyrkorummet är kvadratisk av "törebodotyp" med hög takresning buren av diagonalställda, limmade träbågar. Ljusgrå, panelade träväggar med fönsterband mot taklisten och ned till golv i hörnen. Rumsformen medger en möblering enligt "circumstantesprincipen". Dagrum i souterrängvåning under kyrkorummet. Samlingssal i församlingsbyggnaden.

Tacksägelsekyrkan

Tacksägelsekyrkan i Huddinge hette först Trångsunds kyrka och invigdes på Tacksägelsedagen år 1957. Den var församlingens enda kyrka fram till år 1987 då Mariakyrkan i Skogås invigdes. Den är ritad av arkitekten Sture Frölén och invigdes år 1957 i samband med Trångsunds utbyggnad. Kyrkan karaktäriseras fortfarande av 50-talets formspråk och materialval med en ljusbeige spritputs och ett brant skifferklätt sadeltak. Kyrkorummets ena långsida består av fönster med glasmålningar med motiv från Emmausvandringen. Konstnären som skapat dessa är Ebba Vadsten. En öppen klockstapel av trä står strax söder om kyrkan.

Altarkrucifixet av silver med en blå Kristusbild av emalj har formgivits av silversmeden Birger Haglund. Lokaler för begravningskaffe finns i bottenplanet. I Tacksägelsekyrkan firas vissa gudstjänster under året. Här sker även de flesta dop-, vigsel- och begravningsgudstjänsterna.

Begravningsplatsen invigdes år 1990 och ligger i ett skogsparti bredvid kyrkan. Här finns urngravar, minneslund och sedan år 2008 en askgravlund.

Att särskilt tänka på i förvaltning och användning av kyrkan och kyrkomiljön:

- Kyrka med tillhörande klockstapel har ett allmänt skydd enligt §2 4 kap. KML och lyder inte under tillståndsplikt men däremot ett varsamhetskrav enligt 1 kap. KML i likhet med PBL. Framtida förändringar bör ta hänsyn till kyrkans befintliga form och materialval såsom spritputs, skiffer och trä.
- De kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga föremålen är skyddade enligt 4 kap. KML och lyder under tillståndsplikt. Föremålen ska vara upptagna på församlingens inventarieförteckning.
- Begravningsplatsen är inte skyddad av 4 kap. KML.



Åtgärdsplan och konsekvensbeskrivning

Sammanvägd analys

Prognoserna över den ekonomiska utvecklingen visar på att pastoratet kommer stå inför en svårare ekonomisk situation de kommande åren. Detta beror framförallt på minskade intäkter och inte en ökande kostnads massa. Prognoserna visar dock på en viss uppgång i intäkterna med ett, om sparbetingen slår väl ut, förbättrat resultat under 2024 och 2025. Dessa prognoser är dock osäkra, inte minst till följd av de svårbedömda effekterna av Covid-19-pandemin och hur detta påverkar ekonomin. Församlingen, har likt Svenska kyrkan i stort, en negativ medlemsutveckling framöver.

Enligt de prognoser som tagits fram för pastoratet kommer dessutom en stor del av minskningen fram till år 2030 ske bland personer i den aktiva förvärvsåldern samtidigt som antalet medlemmar i över 65 år ökar. Med en större andel medlemmar utanför den aktiva förvärvsåldern riskerar underlaget för kyrkoavgiften minska ytterligare vilket kan ge en vikande intäktskurva på längre sikt.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kyrkoavgift	94 208	94 604	94 166	92 646	93 204	95 245	96 381
Begravningsavgift	35 426	33 377	34 045	34 725	35 420	36 128	36 851
Ekonomisk utjämning	-13 515	-14 529	-14 491	-14 577	-14 668	-14 434	-14 389
Reavinster/reaförluster	0	0	0	0	0	0	0
Bidrag större underhåll	0	0	0	0	0	0	0
Övriga intäkter	12 273	11 525	11 500	11 500	11 500	11 500	11 500
S:a intäkter	128 392	124 977	125 220	124 294	125 456	128 439	130 343
Personalkostnader	-72 120	-72 241	-71 941	-72 318	-73 764	-74 875	-76 365
Övriga kostnader	-46 112	-41 977	-42 187	-42 398	-42 610	-42 823	-43 037
Avskrivningar	-12 397	-12 140	-10 742	-9 269	-8 643	-8 299	-7 535
Större underhåll	0	0	0	0	0	0	0
S:a kostnader	-130 629	-126 358	-124 870	-123 985	-125 017	-125 996	-126 937
Verksamhetens resultat	-2 237	-1 381	350	309	439	2 443	3 406
Finansiella intäkter	1 419	300	17	72	213	365	561
Finansiella kostnader	-386	-400	-367	-354	-342	-329	-317
S:a finansiella poster	1 033	-100	-350	-282	-129	36	244
Årets resultat	-1 204	-1 481	0	27	310	2 479	3 650

För att säkerställa en ekonomi i balans på längre sikt bör pastoratet se över möjligheterna till besparingar framöver, bland annat inom fastighetsbeståndet. Detta kan dels uppnås genom en ökad uthyrning men på sikt kan det finnas behov av avvecklingar för att nå en ekonomi i balans.

Den nyttjandegradsmätning som genomförts i utredningen visat på ett generellt lågt nyttjande. Detta innebär att pastoratet inte har behov av att införskaffa fler lokaler till följd trångboddhet utan de verksamheter som finns idag kan inrymmas i befintligt bestånd. Snarare visar nyttjandegraden att pastoratet skulle kunna bibehålla verksamheten inom ett mindre bestånd. Fler faktorer såsom lokalisering, lokaltyper, verksamhetsförutsättningar, schemaläggning mm behöver dock vägas in i en sådan analys. Några förslag på effektivisering inom fastighetsbeståndet har inte framkommit i utredningen.

Ingen av församlingarna har angett att de planerar några förändringar i verksamheten som påverkar behovet av lokalerna. Däremot lyfts önskemål om närvaro på nya lokaliseringar inom Trångsund-Skogås församling samt inom Flemingsbergs församling. Trångsund-Skogås församling anger önskemål om att utreda förutsättningarna för att i framtiden ha verksamhetslokaler i Lännaområdet. Även Flemingsbergs församling anger önskemål om att utreda förutsättningarna för verksamhetslokaler i Flemingsbergsdalen. För dessa önskemål saknas konkreta planer men för båda alternativen ses inhyrning av lokaler från en extern aktör som en möjlig lösning.

Begravningsverksamheten anger att de ser ett behov av att på sikt genomföra förändringar i krematoriet för att förbättra arbetsmiljön samt även minska klimatpåverkan. Det saknas dock några konkreta planer på vad dessa förändringar skulle innebära och frågan bör utredas vidare som underlag för framtida lokalförsörjningsplaner.

Utöver dessa åtgärder har även långsiktiga planer på prästgårdsmarken samt förändringar i krematoriet lyfts fram. På tomten vid prästgården har det diskuterats möjligheter att bygga ett seniorboende för att på så sätt generera intäkter till pastoratet. Status och förutsättningar för detta bör dock följas upp löpande och i samband med kommande lokalförsörjningsplaner, för att få de totala konsekvenserna för pastoratets fastighetshantering.

Förslag på åtgärder

- **Utred behov av närvaro i utvecklingsområden.**

Under utredningen har det framkommit önskemål om att skapa en närvaro på nya områden. Flemingsbergs församling vill ha en närvaro i Flemingsbergsdalen samtidigt som Trångsund-Skogås församling vill följa utvecklingen av expansionen i Lännaområdet, för att eventuellt ha närvaro där framöver. Idag saknas konkreta förslag på hur detta ska uppnås. I förstone behöver församlingarna utreda vad det är att vara kyrka framåt i nämnda områden. Därefter vilken verksamhet som är applicerbar, för att sedan ange lämpliga resurser.

Pastoratet bör även utreda möjligheterna till samarbete med andra organisationer för att på så sätt minska kostnader och risk för pastoratet.

För att veta vilka möjligheter som finns i utvecklingsområdena bör pastoratet tidigt ha en dialog med kommunen för att ta reda på vilka förutsättningar som finns för att skapa en närvaro i området. Genom att finnas med tidigt i processen skapas förutsättningar för att hitta en lösning som tillgodoser pastoratets behov och målsättningar sett till verksamhet, ekonomi och hållbarhet.

Oavsett lösning kommer en etablering innebära att pastoratet ökar sina lokalkostnader. Pastoratet behöver också beakta att fler lokaliseringar även är drivande för andra verksamhetskostnader som behöver beräknas i den totala kalkylen.

- **Prästgårdstomten**

Inom pastoratet har det förts diskussioner om hur man ska hantera tomten vid prästgården framöver. Ett alternativ som då diskuterats och som pastoratet vill utreda vidare är förutsättningarna för att få till stånd seniorbostäder på tomten. Syftet med detta är att det ska stödja pastoratets egen målsättning för området och med hänsyn till den kulturhistoriskt känsliga miljön samtidigt som det ska ge pastoratet intäkter. Här behöver pastoratet fortsätta utreda förutsättningarna. I detta behöver man även undersöka förutsättningarna för detaljplaneändringar på tomten vilket kan leda till en lång process.

- **Krematoriet**

I Krematoriet önskar man på sikt att modifiera utformningen och modernisera de tekniska lösningarna. Idag går det åt mycket energi vid eldning vilket innebär stora miljöpåfrestningar. Samtidigt är utformningen inte optimal med hänsyn till arbetsmiljöaspekter. Man har hittat lösningar på att hantera detta men det anses inte hållbart på lång sikt. Investeringarna bedöms även kunna bidra till ökad driftsäkerhet. Åtgärder för att minska miljöpåverkan samt att förbättra arbetsmiljön i lokalerna ligger i linje med pastoratets målsättningar för lokalförsörjningen. Förutsättningarna behöver dock utredas vidare för att kunna bedöma kostnader och finansieringsmöjligheter för en sådan investering.

Konsekvensbeskrivning

Närvaro i nya utvecklingsområden

I Huddinge kommun uppgår de genomsnittliga hyrorna, bortsett från Huddinge centrum, till 950-1250 kr per kvadratmeter. För inhyrning av lokaler i områden med hög andel av nybyggnation kommer hyresnivåerna troligtvis ligga på de högre nivåerna. Flemingsberg ligger dessutom förhållandevis nära Tullinge där de genomsnittliga hyrorna uppgår till uppemot 1 550 kr per kvadratmeter samtidigt som Lännaområdet ligger i närheten av Haninge där de genomsnittliga hyrorna uppgår till uppemot 1 450 kr per kvadratmeter. Hyresnivåerna kan därför sannolikt snarare uppgå till dessa nivåer i respektive område. I Flemingsbergsdalen där det är än väldigt stor expansion planerad kommer hyrorna sannolikt bli ännu högre.

En inhyrning av lokaler motsvarande 100 kvadratmeter i respektive område skulle, med tillämpning av dessa hyresnivåer, innebära en årshyra på 155 tkr i Flemingsbergsdalen och 145 tkr i Länna. Totalt sett skulle pastoratets kostnader för mark, byggnader och anläggningar således öka med 300 tkr per år enligt räkneexemplet. Detta utgör en liten kostnad i jämförelse med pastoratets totala kostnader mark, byggnader och anläggningar. Förutsättningarna för närvaron och eventuella behov av lokaler behöver dock utredas vidare och behoven för dessa lokaler behöver dock utredas vidare för att kunna konkretisera vilka effekterna förväntas bli för pastoratet.

Åtgärder i krematoriet och prästgårdstomten

För åtgärderna avseende prästgårdstomten och krematoriet behöver åtgärderna konkretiseras ytterligare för att överhuvudtaget kunna göra en grov uppskattning av de ekonomiska effekterna. Detta är något som pastoratet behöver arbeta vidare med framöver som grund för beslut och input i framtida lokalförsörjningsplaner. Se process för hantering av åtgärder under avsnittet *Vidare arbete* nedan.

Ekonomi

Vad som kan konstateras är att det inte framkommit några förslag på effektiviseringar i fastighetsbeståndet. Detta är något pastoratet behöver arbeta vidare med i framtiden för att uppfylla sina målsättningar med lokalförsörjningsplaneringen. I målsättningarna anges att kostnaden för församlingsverksamhetens fastigheter får uppgå till högst 20 procent av intäkterna från kyrkoavgiften. Detta uppfylls visserligen under prognosperioden men risken är att kostnaderna på sikt tar en för stor andel av intäkterna. Om motsvarande nyckeltal dessutom beräknas på intäkterna efter den ekonomiska utjämningen, vilket avser den

faktiska disponibla intäkten, kommer pastoratet inte uppfylla målsättningen under prognosperioden. Detta i kombination med en osäker intäktsprognos framöver innebär att pastoratet bör se över behovet av effektiviseringar i lokalbeståndet för att uppnå målsättningarna med lokalförsörjningsplaneringen och en ekonomi i balans på längre sikt.

Vidare arbete

Utvecklingspunkter till framtida lokalförsörjningsplanering

- **Utred förutsättningarna för ökad uthyrning**

Nyttjandegradsbedömningen visar att flera byggnader har lokaler där det finns utrymme att öka uthyrning. Genom ökad uthyrning kan pastoratet generera intäkter som reducerar nettokostnaderna för pastoratets fastighetsbestånd. Nettoeffekterna kan användas för satsningar i bibehållen/ökad verksamhet eller för att finansiera nya lokaler i de områden pastoratet önskar finnas närvarande.

- **Fortsätta utveckling av prästgården**

Pastoratet vill nyttja prästgården ytterligare vad gäller diakonal inriktning och möjliggöra för fler att ta del av verksamhet i prästgården. Samtal bör fortsätta kring nyttjandegrad och verksamhet.

- **Riktlinjer för pastoratets fastighetsförvaltning**

Pastoratet bör även sätta upp riktlinjer för den löpande hanteringen av mark, byggnader och lokaler som exempelvis redogör för policy för uthyrning, hanteringen av underhåll etc. Sådana riktlinjer möjliggör för pastoratet att följa upp huruvida man har en god fastighetsförvaltning och se över eventuella förbättringar eller effektiviseringar.

- **Utreda S:t Botvidsgårdens framtid**

Pastoratet behöver tydliggöra ändamål och syfte med S:t Botvidsgården. Förutsättningarna som gavs vid byggnation har inte införlivats. Idag nyttjas inte S:t Botvidsgården i den utsträckning som avsågs. Det bör utredas kring behovet av aktuell lokal.

- **Vård- och underhållsplaner**

Idag saknar pastoratet fullständiga vård- och underhållsplaner för sitt fastighetsbestånd. Vård- och underhållsplaner är viktiga för att säkerställa att det kulturvärde som finns i flertalet av kyrkans byggnader förvaltas på ett bra sätt. Inom lokalförsörjningsplanering är vård- och underhållsplanerna även viktiga för att bedöma kostnadsutvecklingen på längre sikt vilket är en viktig parameter vid analys av vilka fastigheter som pastoratet har råd att förvalta framöver och vilka de ska fokusera sina resurser på.

- **Utveckling av rutiner avseende bokningssystem**

Som ett led i att förbättra förutsättningarna för statistik och analys avseende lokálnyttjandet i framtida lokalförsörjningsplaner vill pastoratet utveckla rutiner för bokningssystemet. Genom att ha enhetliga rutiner för hur man ska hantera bokningssystemet förbättras möjligheterna till jämförelser mellan olika lokaler. I rutinerna kan det även ingå krav på vilken information bokningarna ska innehålla för att säkerställa att man kan få ut all den statistik som behövs för framtida analyser. Åtgärderna riskerar att leda till ökad administration men bedöms förbättra förutsättningarna för framtida lokalförsörjningsplaner.

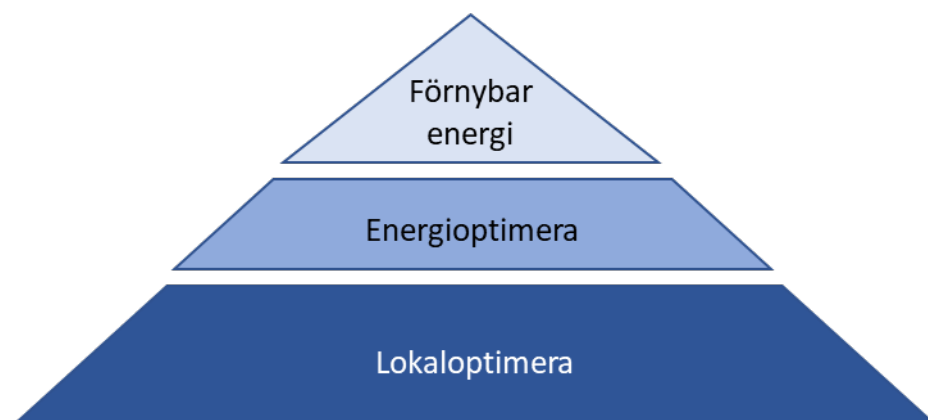
- **Utreda ytor och gravar**

Pastoratet behöver kvantifiera hur länge kist- urn- respektive askgravar beräknas räcka. Pastoratet behöver vidare kvantifiera hur stor yta som kan användas för utökade kistgravar på St. Botvids begravningsplats inkluderat den muslimska delen.

- **Plan för att uppnå miljömål**

En viktig målsättning i pastoratets lokalförsörjning är att övergå till förnybar energi och på sikt uppnå klimatneutralitet. Pastoratet behöver därför framöver arbeta vidare med åtgärder för att tillgodose dessa målsättningar. Redan idag bedrivs projekt med att installera solceller vilket är ett led i detta arbete. I denna plan lyfts investeringar i krematoriet fram för att minska miljöpåverkan. Framöver behöver pastoratet arbeta vidare med åtgärder för att uppnå detta.

Inom lokalförsörjningsplanering brukar man beskriva detta som en process i tre steg. I första hand arbetar man med att lokaloptimera för att på så sätt säkerställa att beståndet matchar behovet och att det inte finns några stora överskott av lokaler. När man optimerat sitt lokalbestånd arbetar man med att energioptimera lokalerna för att säkerställa att energianvändningen är så låg som möjligt i de lokaler man ska behålla på lång sikt. I det sista steget arbetar man med att konvertera till förnybar energi. Genom att arbeta i dessa tre steg säkerställer man att åtgärderna blir så effektiva som möjligt samtidigt som minskar risken för stora investeringar i lokaler som sedan avvecklas inom några år.



Hantering av åtgärder

För att de åtgärder som vidtas ska svara mot pastoratets målsättningar samt vara så effektiva som möjligt är det viktigt att dessa hanteras enligt en strukturerad process. I *Vägledning i lokalförsörjningsplanering* finns exempel på en process i sex steg för hantering av åtgärder. Processen anger de utredningar som ska genomföras och de resultat som ska uppnås i respektive steg. I processen finns även krav på beslut om fortsatt arbete, ändrad inriktning eller nedläggning av projektet mellan respektive steg. På så sätt minimeras risken för att projektet tar en annan riktning än avsett och att stora resurser investeras i projekt som inte tillgodoser målsättningarna.

Källförteckning

Sandberg, Andreas 2018, Dopföräldrar – vilka är de och vad har deras bakgrund för betydelse för utvecklingen av antalet dop? Nyckeln till Svenska kyrkan 2018. Uppsala: Svenska kyrkan.

Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2018. Uppsala: Svenska kyrkan.

Jonsson, Pernilla 2018, Tro och tillhörighet under förändring – en fråga om generation? Nyckeln till Svenska kyrkan 2018. Uppsala: Svenska kyrkan.

Davidsson Bremborg, Anna & Jonsson, Pernilla 2018, Diakonalt arbete: hur kan och ska vi mäta det? Nyckeln till Svenska kyrkan 2018. Uppsala: Svenska kyrkan.

Huddinge kommun, Översiktsplan 2030, Maj 2014

Statisticon, Medlemsscenario 2013-2030 – Huddinge kommun.

Kyrkokansliet 2019, Vägledning i lokalförsörjningsplanering.